હજુ સુધી આવા મીનીંગ કોઇપણ છપાયા નથી.

A COMPLETE GLOSSARY

OF

ALL THE WORDS AND PHRASES

OCCURING IN

MACMILLAN'S NEW ENGLISHREDER

NO. 1.

PUBLISHED BY

Mr Karsandas Narandas Bookseller

Nanavat-SURAT

1919

Price Eight Annas.

I. OUR SCHOOL.

આપણી નિશાળ.

Govind (ગોવિન્દ) છોકરાનું નામ છે.

School (સ્કૂલ) નિશાળ.

Was going to school= નિશાળે જતો હતો.

Monday (મન્ડે) સોમવાર.

Morning (મૉર્નિંગ) સવાર.

On Monday Morning= સોમવારની સહવારે.

Just then (જસ્ટ ધેન) તરતજ. તેજવખતે

Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ છે

Came in (કેઇમ ઇન) અંદર આવ્યો,

To see (સી) મળવાને

Him (હિમ) તેને

Is (ઇઝ) છે. (થાય છે.)

His (હિઝ) તેનો

Friend (ફ્રેન્ડ) મિત્ર; ભાઇબંધ

Lives (લિવ્ઝ) રહે છે.

Next (નેક્સ્ટ) પાસેના, જોડેના

House (હાઉસ) ઘર

Good-morning (ગુડમૉર્નિંગ) સવારની સલામ; સાહેબજી.

Are (આર) છો

You (યૂ) તમે

Are you going=શું તમે જાઓ છો.

Are you going to school= શું તમે નિશાળે જાઓ છો ?

Yes (યેસ) હા

It is time=વખત થયો છે.

Am starting (ઍમ સ્ટાર્ટિંગ) નીકળું છું.

Just (જસ્ટ) હમણાં, તરતજ.

I am just starting=હું હમણાંજ ઉપડું છું.

Will take=લઇ જશો.

Will you take=શું તમે લઇ જશો ?

With you=તારી સાથે.

Father (ફાધર) બાપ.

Told (ટોલ્ડ) કહ્યું.

To go (ટુગો) જવાનું.

To your school=તારી નિશાળે.

May come=આવું.

May I come with you= શું હું તમારી સાથે આવું ?

Come along (ઍલૉન્ગ) ચાલોની.

See (સી) જુઓ.

Will take=લઇ જઇશ.

Pictur (પિક્ચર) ચિત્ર.

Here is=આ રહ્યું.

Class room=(ક્લૅસરૂમ) વર્ગનો ઓરડો.

Here is a picture of my class room=અમારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું.
Was drawn (ઉવૉઝ ડ્રૉન) પાડવામાં આવ્યું હતું.
School writer (રાઇટર) નિશાળના કારકુન.
What (ઉવૅાટ) કેવું.
Nice (નાઇસ) મઝેનું; સુંદર.
What a nice picture= કેવું મઝાનું ચિત્ર.
Can see=જોઇ શકું છું.
In it=તેમાં.
There you are=તમો પેલા છો.
Sitting (સિટિન્ગ) બેઠેલા.
Table (ટેબલ) મેજ.
At a table=મેજ ઉપર
Three (થ્રી) ત્રણ.
Is not=નથી.
That is not=પેલું નથી.
Boys (બૉયઝ) છોકરાઓ.
Desk (ડેસ્ક) ઢળતું મેજ.
Other (અધર) બીજા.
Are sitting (આર સિટિંગ) બેઠા છે.
Bench (બેન્ચ) પાટલી, બાંક,
In front of us=આપણી આગળ.

Slates (સ્લેઇટસ) પત્થર પાટીઓ.
Are lying (લાઇંગ) પડેલી છે.
Behind (બીહાઇન્ડ) પછવાડે.
There is=છે.
Another (અનધર) બીજું.
Four (ફોર) ચાર.
More (મોર) વધારે.
Them (થેમ) તેમને.
Can not see=જોઇ શકતા નથી.
Too small (સ્મૉલ) જોઇએ તે કરતાં નાનું=બહુજ નાનું.
Who (હુ) કોણ.
Who is that=પેલો કોણ છે?
Tall (ટૉલ) ઉંચો.
Gentleman (જેન્ટલમૅન) સદ્‌ગૃહસ્થ.
Standing up (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉંચે ઉભેલો.
Who is that tall......up= પેલો ઉંચે ઉભેલો સદ્‌ગૃહસ્થ કોણ છે.
Turban (ટર્બન) પાઘડી.
Has on=પહેરેલી છે.
He has a turban on=તે પાઘડી પહેરેલો છે.
Class Master (ક્લૅસ માસ્ટર) વર્ગના શિક્ષક;
What is he doing તે શું કરે છે?
Is teaching (ટીચિંગ) શીખવે છે.
Left (લેફ્ટ) ડાબો,

Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Globe (ગ્લોબ) પૃથ્વીનો ગોળો.
His left hand is in the Globe=તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળા ઉપર છે.
Is pointing (પૉઇન્ટિગ) દેખાડે છે.
India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.
Is saying (સેઇંગ) કહે છે.
Country (કન્ટ્રિ) દેશ.
This is our Country= આ આપણો દેશ છે.
The globe has=પૃથ્વીના ગોળાને છે.
The same (સેઇમ) તેવોજ, એવો
Shape (શેઇપ) આકાર.
That (ધૅટ) જે.
Earth (અર્થ) પૃથ્વી.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
High (હાઇ) ઉંચી.
Stand (સ્ટૅન્ડ) સ્ટાન્ડ; બેઠક.
Close to it=તેની પાસે.
Master's (માસ્ટર્સ) મહેતાજીની
What are=શામાં છે.
Those (ધોસ) પેલાં.
Wall (ઉવૉલ) દીવાલ.
They (ધે) તેઓ.

Maps (મૅપ્સ) નકશાઓ. s નામને છેડે લગાડવાથી બહુવચન થાય છે. જેમકે map=નકશો, Maps = નકશાઓ. Wall= દીવાલ. Walls=દીવાલો
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
The other (અધર) બીજો.
When you come to school=જ્યારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે.
Will show (શો) દેખાડીશ.
Things (થિંગ્ઝ) ચીજો.
Now (નાઉ) હવે.
Let (લેટ) દેવું (ચાલો)
Let us start (સ્ટાર્ટ) ચાલો આપણે નીકળીએ–ઉપડીએ
Or (ઑાર) અથવા, નહિં તો.
Late (લેઇટ) મોડા.
May be late=મોડા થઇશું.
First day (ફર્સ્ટ ડે) પહેલો દિવસ [ભરવાના દહાડા.
Term (ટર્મ) ટર્મ; નિશાળમાં
To-day (ટુડે) આજે
Opens (ઓપન્સ) ખુલે છે; ઉઘડે છે.
There will be=થશે.
Many (મૅનિ) ઘણા.

New (ન્યુ) નવા. [દીધી છે ?
Have you left=શું તમે છોડી
Your (યૉર) તમારી
Old (ઓલ્ડ) જુની.
Teach (ટીચ) શીખવવું.
Do not teach=શીખવતી નથી.
English (ઇંગ્લીશ) ઇંગ્રેજી ભાષા
There (ધેઅર) ત્યાં
Want (વૉન્ટ) માંગું છું.
To learn (લર્ન) શીખવા
I want to learn English =મારે ઇંગ્રેજી શીખવું છે.
Talk (ટૉક) વાત કરવી.
Can talk=વાત કરી શકો છો.
You can talk English= તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું
Who taught you to talk =તમને વાતચીત કરતાં કોણે શીખવ્યું.
Can read (રીડ) વાંચી શકો છો.
Can write (રાઇટ) લખી શકો છો.
Too (ટૂ) વળી.
Knows(નોઝ) જાણે છે. આવડે છે.
Well (વેલ) સારી રીતે.
My father knows English well મારા બાપાને ઇંગ્રેજી સારૂ આવડે છે.
First (ફર્સ્ટ) પહેલાં.

That is=તે છે.
Best (બેસ્ટ) સૌથી સરસ; ઉત્તમ.
Way (વે) તે,
Good (ગુડ) સારૂ; ઠીક.
You talk very good English=તમે ઘણું સારૂ અંગ્રેજી બોલો છો.
Will find=લાગશે.
Easy (ઇઝિ) સહેલું.
What (વૉટ) કઇ.
Book (બુક) ચોપડી
Shall read (શૅલરીડ) વાંચીશું.
Primer (પ્રાઇમર) શરૂઆતની ચોપડી [જોઇએ.
Must call (કૉલ) બોલાવવા
What must I call=મારે કેવી રીતે બોલવવા.
Head-Master (હેડમાસ્ટર) ઉપરી માસ્તર; હેડમાસ્ટર
Speak (સ્પીક) બોલુ.
Must say=કહેવા જોઇએ.
Sir (સર) સાહેબ.
Every (એવરી) દરેક.
Play (પ્લે) રમવું.
Do play (ડુ પ્લે) રમે છે.
Many (મૅનિ) ઘણી.
Games (ગેઇમ્સ) રમતો.
Worked hard=સખત મેહનત કરીએ છીએ.
Is over (ઇઝ ઓવર) બંધ થાય છે.
When school is over

=જ્યારે નિશાળ બંધ થાય છે ત્યારે; જ્યારે નિશાળમાંથી છુટી મળે છે ત્યારે.

Thing (થિન્ગ) ચીજ

At a time=એકી વખતે

Do it well=તે સારી રીતે કરીએ છીએ.

Brother (બ્રધર) ભાઇ.

Gave (ગેઇવ) આપ્યો

Ball (બૉલ) દડો.

Yesterday (યેસ્ટરડે) ગઇ કાલે.

At home (ઍટહોમ) ઘેર.

I have it at home=મારી પાસે તે ઘરમાં છે.

Will play=રમીશ.

Evening=(ઇવનિંગ) સાંજે.

ONE THING AT A TIME.

એકી વખતે, એકેકી ચીજ (કરીએ છીએ)

Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ

Went (ઉવેન્ટ) ગયો [ગયો.

Went to school=નિશાળે

Took him (ટુક હિમ) તેને લઇ ગયાં. [શું લાવ્યા છો.

Have you brought (બ્રૉટ)

Letter (લેટર) કાગળ.

No, Sir=ના, સાહેબ.

Home (હોમ) ઘેર.

Will get it=તે લાવીશ.

So (સો) તેથી.

Went home=ઘેર ગયો.

Gave (ગેઇવ) આપ્યો (giveનો ભુતકાળ)

Read (રેડ) વાંચ્યો. (રીડનું ભુતકાળ)

Put (પુટ) બેસાડયો.

Class (ક્લાસ) વર્ગ.

In the evening=સાંજે.

Had worked (ઉર્વકડ) કામ કીધું હતું.

All day=આખો દિવસ

Took off (ટુક ઑફ) કાઢી નાંખ્યા.

Shoes (શુઝ) જોડા

Ran (રૅન) દોડયો

Garden (ગાર્ડન) વાડી

Ball (બૉલ) દડો

There (ધેઅર) ત્યાં

Played (પ્લેઈડ) રમ્યાં.

Till (ટિલ) જ્યાં સુધી.

He was tired=તે થાકી ગયો.

Work (ઉર્વક) કામ કરેલ

While (ઉવ્હાઇલ) જ્યારે.
Play (પ્લે) રમો.
Way (ઉવે) રીત.
Happy (હૅપિ) સુખી
All that you do=જે સઘળું તમે કરો તે.
Might (માઇટ) જોર; બળ.
Do with your might= તમારા બળથી કરો.
Things (થિંગ્સ) ચીજો.
Done (ડન) કીધેલી.
Halves (હાવ્ઝ) અડધો.
Things done by halves= અડધીપડધી કીધેલી ચીજો.
Right (રાઇટ) બરાબર. [નથી.
Are never done=કદી થતી
Done well=સારી રીતે કીધેલી.
Very good (વેરી ગુડ) ઘણો સારો.
Rule (રૂલ) નિયમ
Many (મૅનિ) ઘણા લોક.
Can tell=કહી શકે છે.
As many can tell=જેમ ઘણાનું કહેવું છે તેમ.

3 THE KING EMPEROR.

King (કિંગ) રાજા.
Emperor (એમ્પરર) શહેનશાહ.
Come here=અહિં આવ.
Boy (બૉય) છોકરો.
Look (લુક) જુઓ.
Picture (પિકચર) ચિત્ર.
Who is=કોણ છે ? [સદ્ગૃહસ્થ.
Gentleman (જેન્ટલમૅન)
Name (નેઇમ) નામ.
What is his name=તેનું નામ શું છે ?
George (જ્યોર્જ) રાજાનું નામછે.
George the Fifth (જ્યોર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમાં જ્યોર્જ.
Call (કૉલ) કહીએ છીએ.
Fifth (ફિફ્થ) પાચમો.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટબ્રિટન.
Ireland (આયર્લંડ) દેશનું નામ
Long ago=ઘણા વર્ષ ઉપર.
There were=હતા.
Named=કરીને.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લંડ દેશ.
Great (ગ્રેટ) મહાન; મ્હોટો.
Greatest (ગ્રેટેસ્ટ) સૌથી મ્હોટો (દુનિયા.
World (ઉવ્અર્લ્ડ) જગત;
Rules (રૂલ્ઝ) રાજ કરે છે.
Over (ઓવર) ઉપર.
More (મોર) વધારે.

Than (ધૅન) કરતાં
Who ever lived=જે કદી થઇ ગયાં.
Where (હ્વેહર) ક્યાં?
Live (લિવ) રહેવું.
Does live=(લિવ) રહે છે.
That is=તે છે.
His own=પોતાનો
His own land=પોતાનો દેશ; પોતાની જન્મભૂમિ
Does come (ડઝ કમ) આવેછે
Ever (એવર) કદી
Has been (હૅઝ્બીન) આવ્યો છે
Twice (ટવાઇસ) બે વ[ખ]ત.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Good (ગુડ) ભલો.
Dear (ડીયર) વ્હાલા
Everyone (એવ્રિ વન) દરેક જણ
Loves (લવ્ઝ) ચાહે.
People (પીપલ) પ્રજા; લોક.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Glad (ગ્લૅડ) રાજી.
He is glad=તે રાજી થાય છે.
Do love=ચાહે છે.
Why (વ્હાઇ) શા માટે.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે,
Know (નો) જાણે છે.
He takes care of them= તે તેઓની સંભાળ લે છે; તે તેઓની બરદાશ રાખે છે.
Keeps (કીપ્ઝ) બચાવે છે; સંભાળે છે.
Harm (હાર્મ) સંકટ.
Must love=ચ્હાવો જોઇએ.
Too (ટૂ) વળી
Anything (ઍનિથિંગ) કાંઇ [ચીજ.
Can pray (પ્રે) પ્રાર્થના કરો.
God (ગૉડ) પરમેશ્વર.
Pray to God પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી.
To take care (કેઅર) સંભાળ [લેવાને.
To bless (બ્લેસ) કલ્યાણ કરવાનું; સુખી રાખવું.
Ask (આસ્ક) માંગો.
Safe (સેઇફ઼) સહીસલામત.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Save (સેઇવ) બચાવો; રક્ષણ [કરો.
Long live=લાંબુ જીવો.
Noble (નોબલ) ઉમદા; ઉદાર.
God save the king=પરમેશ્વર રાજાનું રક્ષણ કરો.

---

4 ROMAN FIGURES,

Roman (રોમન) રોમન લીપીમાં દર્શાવેલાં
Figures (ફ઼િગર્ઝ) આંકડા.

Well (ક્વેલ) વારૂ.
You have been=તમે જાઓછો
Month (મન્થ) મહિનો
For one month=એક મહિનો થયો.
You have been at your new school for one month=તમો એક મહિનો થયાં તમારી નવી નિશાળે જાઓ છો
Like (લાઇક)-ને ગમે છે
How do you like it=તને તે કેમ ગમે છે?
Very much=ઘણુંજ.
Master (માસ્તર) મહેતાજી.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
The other (અધર) બીજા.
Learn (લર્ન) શીખું છું.
Something (સમથિંગ) કંઇક
Every day=દરરોજ.
Do you=શું તમે શીખો છે?
What (ક્વૉટ) શું.
Did learn (લર્ન) શીખ્યા.
To-day (ટુડે) આજે.
Learned (લર્નડ) શીખ્યા.
About (ઍબાઉટ) વિષે [ઓ?
Do you know=શું તમે જાણો
Taught (ટૉટ) શીખવ્યું.
Long ago=ઘણા દહાડા ઉપર.
Figure (ફિગર) આંક, આંકડો.
Mark (માર્ક) ચિન્હ.
Number (નમ્બર) સંખ્યા
Another (અનધર) બીજું.
Name (નેઇમ) નામ. [સંખ્યા.
Numeral (ન્યુમરેલ) આંક,
Let me see=મને જોવા દે.
What you know=તમને શું આવડે છે?
Give (ગિવ) આપો.
Slate (સ્લેઇટ) પથ્થરપાટી
Will write (રાઇટ) લખીશ.
One (વન) એક.
Two (ટુ) બે.
Three (થ્રી) ત્રણ.
Four (ફોર) ચાર.
Close to it=તેની પાસે.
Here is the slate=આ રહી પથ્થરપાટી. [ખરૂં; બરાબર.
Quite right (રાઇટ) તદન
I am glad (ગ્લૅડ) ખુશી છું.
Remember (રીમેમ્બર) યાદ રાખવું.
Think (થિન્ક) ધારૂં છું.
Learnt (લર્ન્ટ) શીખ્યા.

Old (ઓલ્ડ) જુની.
Did you not=? શું તમે શીખ્યા નથી
Did learn (લર્ન) શીખ્યો
Did not learn (લર્ન) શીખ્યો નહીં.
Names (નેઇમ્ઝ) નામ.
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
To spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી,
Do you call=શું તમે કહો છો?
Ways (વેઝ) રીત.
Writing (રાઇટિંગ) લખવાની
Can write (રાઇટ) લખી શકો છો.
Yet (યેટ) હજી સુધી.
Can not do=લખી શકતો નથી
Well (વેલ) સારી રીતે.
Little (લિટલ) ન્હાનો
Card (કાર્ડ) કાર્ડ, પાનું
Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Take (ટેઇક) લઇ જજો.
Up to (અપ ટુ) સુધી.
One up to twelve=એકથી બાર સુધી.
Twelve (ટવેલ્વ) બાર.
Five (ફાઇવ) પાંચ.
Six (સિક્સ) છ.
Seven (સેવન) સાત.
Eight (એઇટ) આઠ.
Nine (નાઇન) નવ.
Ten (ટેન) દશ.
Eleven (ઇલેવન) અગિયાર.
Common (કૉમન) સાધારણ
At home (ઍટ હોમ) ઘેરે.
Where is that card=તે પાનું ક્યાં છે;
I have=મારી પાસે છે.
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
Here it is=તે આ રહ્યું.
Nice (નાઇસ) સુંદર
Are you going to learn= તમે શીખવાના છો
Want (વૉન્ટ) માંગું છું. મરજી હોવી.
I want=હું ઇચ્છું છું.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Hour (અવર) કલાક.
For an hour=કલાક સુધી.
After that=તે પછી.
Will learn=તે શીખીશ.
Did tell=કહ્યું.
When you go home from school=જ્યારે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે.
Go for a walk (વૉક) ફરવા જજો.

About (અૅબાઉટ) આમતેમ.
Run about=આમ તેમ દોડજો.
Will make (મેઈક) કરશે.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત.
(Will) keep=રાખશે
That will keep you well =તેથી તમે તંદુરસ્ત રહેશો
Quite (કવાઇટ) ઠેક; તદન
True (ટ્રુ) ખરૂં.
Be off now=હમણા ચાલ્યો જા
To-morrow (ટુમૉરૉ) આવતી કાલે.
Morning=(મૉર્નિંગ) સ્હવાર
Let me see=મને જોવા દેજે
Let me see......Roman figures અને મને જોવા દેજે કે તને રોમન આંકડા આવડે છે

Cold (કોલ્ડ) ઠંડો
Is blowing (બ્લોઇંગ) વાય છે.
Wind (ઉવિન્ડ) પવન.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Is flowing (ફ્લોઇંગ) વહે છે.
White (ઉવ્હાઇટ) સફેદ.
Cow (કાઉ) ગાય.
Is lowing (લાવિંગ) બરાડે છે.
Green (ગ્રીન) લીલું.

Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Is growing (ગ્રોઇંગ) ઉગે છે.
Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.
Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Are singing (સિંગિંગ)ગાયછે.
School bell (સ્કુલબેલ) નિશાળનો ઘંટ.
Is ringing (રિંગિંગ) વાગે છે.
Big (બિગ) મોટો.
Are talking (ટૉકિંગ) વાત કરે છે.
Are walking (ઉવૅાકિંગ) ફરે છે.

5 THE QUEEN EMPRESS.

Queen (કવીન) રાણી.
Empress (એમ્પ્રેસ) શહેનશાહ બાનું.
Mary (મેરિ) નામ છે.
Great Britain (ગ્રેટબ્રિટન) ગ્રેટબ્રિટન એ ટાપુ છે.
Ireland (આયર્લંડ) આયર્લાંડ.
Wife (ઉવાઇફ,) પત્નિ, સ્ત્રી.
Lives (લિવ્ઝ) રહે છે.
England (ઇંગ્લંડ) ઇંગ્લાંડ
Husband (હસબૅન્ડ) ધણી.
Eldest (એલ્ડેસ્ટ) સૌથી વડો.

Prince of Wales=વેલ્ઝનો શાહજાદો શહેનશાહનો વડો પુત્ર.
May god Bless our Queen =પરમેશ્વર આપણી રાણીને સુખી રાખો–કલ્યાણ કરજો.

6 THE WATCH..

Watch (ઉવૉચ) નાનું ઘડીઆળ
Good-Morning=સવારની-સલામ; સાહેબજી.
I know=મને આવડે.
Figures (ફિગર્ઝ) આંકડાઓ.
Learned (લર્નડ) શીખ્યો.
Last night=ગઇ રાત્રે.
Looked (લુકડ) જોઇ ગયો; તપાસી ગયો.
Again (અગેઇન) ફરીથી.
Can read=વાંચી શકું છું.
Right (રાઇટ) બરાબર.
That's right (રાઇટ) તે બરાબર છે.
I am glad to hear it હું તે સાંભળીને ખુશ થયો છું
Now come here=હમણાં અહિં આવ.
Look at (લુક) જો.
Can you see=તમે જોઇ શકો છો?
Same (સેઇમ) તેજ
I have learnt=હું શીખ્યો છું
From I to XII=એકથી બાર સુધી
Round (રાઉન્ડ) આસપાસ.
They go all round the watch=તેઓ ઘડીઆળની આસપાસ સઘળે ફરે છે.
Did see=જોયા.
Any where (ઍનિવ્હેર) કોઇ પણ જગાએ
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Wrote (રોટ) લખ્યા.
Black-board (બ્લૅક બોર્ડ) નિશાળનું કાળું પાટીઉં.
Else (એલ્સ) બીજે.
Think (થિન્ક) વિચાર કરો.
Clock (કલૅાક) મોટું ઘડીઆળ.
School-room (સ્કુલ રૂમ) નિશાળનો ઓરડો.
Did not know=જાણ્યું નહીં, પારખ્યું નહીં.
What they were=તેઓ શું હતા?
A clock is the same thing as a watch= નાના ઘડીઆળના જેવુંજ મોટું ઘડીઆળ છે.

Large (લાર્જ) મ્હોટું.
Heavy (હેવિ) ભારે
Pocket (પૉકેટ) ગજવું.
The same (સેઇમ) એકજ.
Marks (માર્ક્ઝ) ચિન્હો
Face (ફેઇસ) ચહેરો. (કરીને.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની
Will yon please tell me=
મને તમે મહેરબાની કરી કહેશો?
Line (લાઇન) લીટી; હદ.
Going all round it=તેની
આસપાસ સઘળે ફરતી.
Circle (સર્કલ) ચક્કર: કુંડાળું.
Those (ધોઝ) પેલા
Sixty (સિક્સટિ) સાઠ
Black (બ્લૅક) કાળાં. [શાની.
Points (પોઇન્ટ્ઝ) ટપકાં, ની-
May count (કાઉન્ટ) ગણો.
If you like=જો તમારી મરજી
હોય તો.
Try (ટ્રાઇ) યત્ન કરો.
Hardly (હાર્ડલિ) ભાગ્યેજ.
Very small=ઘણા ન્હાના.
Anything (એનિથિંગ) કંઇ
ચીજ [ફરતી.
Moving (મુવિંગ) હાલતી;
Needles (નીડલ્સ) કાંટા; સોયા;

Very small one=છેક નાનો.
That is running very
fast=જે ઘણી ઝડપથી ચાલે છે.
All round=સઘળે આસપાસ.
Long (લૉન્ગ) લાંબો.
Is moving (મૂવિંગ) ફરે છે.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Is not moving=ફરતો નથી.
At all (ઍટ ઑાલ) બીલકુલ.
Hands (હૅન્ડ્ઝ) કાંટા.
Why are they called=
શા વાસ્તે કહેવાય છે.
Point (પોઇન્ટ) બતાવે છે;
દેખાડે છે.
The little one=નાનો.
That is running=જે ફરે છે;
ચાલે છે.
So fast=એટલી ઝડપથી.
Second-hand (સેકન્ડ હેન્ડ)
સેકન્ડનો કાંટો. (મ્હોટો.
Longest (લૉન્ગેસ્ટ) સૌથી
Minute-hand (મિનિટ હૅન્ડ)
મિનિટ કાંટો.
Can just see=તરતજ જોઇ શકે.
(To) move (મુવ) ફરતો.
Hour hand=કલાકનો કાંટો.
Too (ટુ) પણ, વળી.
Is moving=ચાલે છે,

Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Calling (કૉલિંગ) બુમ પાડતી
Breakfast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.
Ready (રેડી) તૈયાર.
Run off (રન ઑફ) દોડી જાઓ.
When you are at st school= જ્યારે તમે નિશાળમાં હોય ત્યારે.
Table (ટેબલ) કોષ્ટક.
Time (ટાઈમ) વખત. [કાલે.
To morrow (ટુમૉરો) આવતી

7 THE PRINCE OF WALES.

Prince of Wales (પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ) ઇંગ્લંડના રાજાના પાટવી કુંવરને પ્રિન્સ ઑફ વેલ્સ કહે છે.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઈ કાલે.
Showed (શોડ) બતાવ્યાં.
Picture (પિક્ચર) ચિત્ર.
George the Fifth (જ્યોર્જ ધ ફિફ્થ) પાંચમા જ્યોર્જ.
Have you seen=તમે જોયું છે
Before (બીફોર) અગાઉ
Cover (કવર) પુઠું.
Do you know=તમે જાણો છો.
Who it is=તે કોણ છે.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરી.
Edward (એડવર્ડ) નામ છે.
Eldest (એલ્ડેસ્ટ) સૌથી મોટો.
If God will=જો પરમેશ્વરની મરજી હશે તો.
Will be (વિલ બી) થશે.
King (કિંગ) રાજા.
Prince (પ્રિન્સ) રાજા.
Must pray to God=પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.
To take care of him=તેની સંભાળ લેવાને.
God (ગૉડ) પરમેશ્વર.
Bless (બ્લેસ) સુખી રાખે.

8 THE WATCH.
(Continued)

Continued=ચાલુ; જારી.
Here I am=હું અહીંઆં છું.
Would tell (વુડટેલ) કહીશ
Said (શેઇડ) કહ્યું હતું.
Allright (ઑલરાઇટ) બરાબર.
Remember (રિમેમ્બર) યાદ કરવું.
I remember=મને યાદ છે.
Something (સમથિંગ) કંઇ ચીજ.
Indeed (ઇનડીડ) ખરેખર,

I do=I do remember=મને યાદ છે.

You did=તમે શીખ્યા.

Did you? શું તમે શીખ્યા?

Examine (એકઝમિન) તપાસવું.

Let me examine you=મને તમને તપાસવા દે.

Hours (અર્વસ) કલાક.

Night (નાઇટ) રાત.

Minutes (મિનિટસ) મિનિટ.

Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.

How many=કેટલી.

Seconds (સેકન્ડઝ) સેકન્ડ; મિનિટનો ૬૦ મો ભાગ.

Well done (વેલડન) શાબાશ

Will hold (હોલ્ડ) ધરીશ.

Ear (ઇઅર) કાન.

Close to=પાસે.

Hear (હીઅર) સાંભળવું.

What do you hear=તમે શું સાંભળો છો.

Tick (ટિક) ઘડીઆળનો ટિક કરતો અવાજ.

Ticks (ટિકસ) ટિક ટિક અવાજ કરે છે. ટક ટક થાય છે.

Times (ટાઇમ્ઝ) વખત.

Minute hand=મિનિટ કાંટો.

Moves (મુવ્ઝ) ફરે છે.

Black (બ્લૅક) કાળા

Point (પૉઇન્ટ) નિશાન.

Next (નેક્સ્ટ) બીજા.

It goes all round=તે સઘળે ગોળ ચક્કર ફરે છે.

So (સો) તેજ પ્રમાણે

Second hand=સેકન્ડ કાંટો.

As fast as=જેટલી ઝડપથી.

Very true (વેરી ટ્રુ) ખરેખર ખરું.

Moving (મુવિંગ) ફરતો.

It goes right round=તે બરોબર ગોળ ફરે છે.

From one figure to another=એક આંકડાથી બીજા સુધી.

Twelve times so=બાર ગણો.

It goes twelve times as fast=તે તેનાથી બાર ગણો જલદીથી ફરે છે.

That's right=બરાબર છે.

O' clock (ઑક્લોક) કલાક.

What o' clock is it=કેટલા વાગ્યા છે?

Mean (મીન) અર્થ થાય છે.

Short (શૉર્ટ) ટુંકો.

What hour of the clock is it now=હમણા કેટલા વાગ્યા છે?

What (ઉવૉટ) કેટલા.

Do point out (પોઇન્ટ) બતાવે છે; દેખાડે છે.

A little after nine=નવથી જરા ઉપર બતાવે છે.

So it is past nine=તેથી નવ વાગી ગયા છે.

One quarter (ક્વોર્ટર) એકનો ચોથો ભાગ.

So it is a quarter past nine=તેથી સવા નવ થયા છે.

Fifteen (ફિફ્ટીન) પંદર.

Cards (કાર્ડઝ) પાના.

I have made them=મેં તેમને બનાવ્યા છે.

Face (ફેઇસ) ચંદો

Have not put=મુકયા નથી, ગોઠવ્યા નથી.

How to tell the time= કેવી રીતે વખત કહેવો.

Let us go=ચાલો આપણે જઇએ.

Break fast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો.

What (ઉવૉટ) જે—તે.

You have to do=તમારે કરવાનું હોય.

Quick (કવિક) ઝડપથી.

Is passing away (પાસિંગ) વહી જાય છે.

Fast (ફાસ્ટ) ઝડપથી,

Do what you should do to-day=જે તમારે કરવું જોઇએ તે આજે કરો.

9 POSTMAN.

ટપાલવાળો; ટપાલી.

Ananta (અનંત) છોકરાનું નામ છે.

Nine years old=નવ વર્ષનો

Had lived=રહેતો હતો.

Village (વિલેજ) ગામ.

Came (કેઇમ) આવ્યો.

Poona (પુના) શહેરનું નામ છે.

Stay (સ્ટે) રહેવાને.

Cousin (કઝિન) ભત્રીજો.

Govind (ગોવિન્દ) નામ છે.

Called (કૉલ્ડ) બોલાવતાં.

Gondoo (ગોન્ડુ) નામ છે.

Antoo (અન્તુ) નામ છે.

Got to (ગૉટ) પહોંચ્યાં.

Tired (ટાયર્ડ) થાકી ગયલો.

He was very tired=તે ઘણો થાકી ગયો.
It was late=મોડું થઈ ગયું.
In the evening=સાંજે.
Ate (એઇટ) ખાધું.
Food (ફુડ) ખોરાક.
Went to bed=સુઇ ગયો.
Slept (સ્લેપ્ટ) ઉંઘ્યા.
Soundly (સાઉન્ડલિ) ધસધસાટ
All night=આખી રાત.
Next (નેક્સ્ટ) બીજી.
Next morning=બીજી સ્હવાર.
Got up=ઉઠયો.
Early (અર્લિ) વ્હેલા.
To wash (ઉવૉશ) ધોવું.
To dress (ડ્રેસ) પહેરવું.
Had dressed (ડ્રેસ્ડ) ધોયું.
Front (ફ્રન્ટ) આગળા.
Room (રૂમ) ઓરડો.
Door (ડૉઅર) દરવાજો.
Was open=ઉઘાડો હતો.
Standing out=(સ્ટૅન્ડિંગ) બહાર ઉભેલો.
Before the door દરવાજા આગળ.
Who is he=તે કોણ છે ?

Does want=જોઇએ છીએ.
What does he want=તેને શું જોઇએ છીએ.
Never (નેવર) કદી નહીં.
Have you never seen—તમે કદી જોયો નથી.
That is=પેલો રહયો
Is he holding=પકડયું છે,
Letter (લેટર) કાગળ.
Has brought (બ્રોટ)લાવ્યો છે.
Brother (બ્રધર) ભાઇ
Bombay (બૉમ્બે) મુંબાઇ.
Has written (રિટન) લખ્યું છે.
Is carrying (કૅરિઇંગ) લઇ જાય છે.
Something (સમથિંગ) કંઈ ચીજ
Left (લેફ્ટ) ડાબો.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Brown (બ્રાઉન) ભૂરી
Leather (લેધર) ચામડાની.
Bag (બૅગ) થેલો.
Is held up=લટકાવેલું છે.
Strap (સ્ટ્રૅપ) ચામડાનો પટો.
Goes over=ઉપર થઇને જાય છે.

Shoulder (સોલ્ડર) ખભો,
Inside (ઇનસાઇડ) ની અંદર.
Is full (ફુલ) ભરેલી છે.
Is taking=લઇ જાય છે.
Houses (હાઉસિઝ) ઘર.
Sir (સર) સાહેબ,
Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.
Only (ઓન્લિ) એકજ.
That is all to day=આજે માત્ર તેજ છે.
This letter is from father to me=આ કાગળ પિતાજીએ મારા ઉપર (લખેલો) છે.
Last night (લાસ્ટ નાઇટ) ગઈ રાત્રે.
Did pay (ડિડ પે) આપવું પડયું
Put (પુટ) લગાડી
Stamp (સ્ટૅમ્પ) ટિકિટ.
Half anna (હાફ આના) અડધા આનાની,
Head (હેડ) ડોકું.
Emperor (એમ્પરર) શહેનશાહ
Read (રીડ) વાંચી.
You may too look at it=તમે વળી તે જુઓ.

If you like=જો તમારી મરજી હોય તો.
Know (નો) જાણું છું
English (ઇંગ્લિશ) અંગ્રેજી.
May (મે) મહીનાનું નામ છે.
Dear (ડિઅર) વ્હાલા.
I write to tell you=હું તને લખી જણાવું છું.
Got (ગૉટ) પહોંચ્યા.
At three o'clock=ત્રણ વાગે.
It is very hot here=અહિંઆ ઘણો તાપ પડે છે.
Think (થિન્ક) ધારૂં છું.
Will rain (ઉવિલ રેઇન) વરસાદ વરસશે.
To night=આજ રાત્રે.
Cloudy (કલાઉડિ) વાદળાંવાળું.
Quite (કવાઇટ) છેક; તદન.
Let me know=મને જણાવજે.
How you all are=તમે સઘળા કેમ છો.
At home (હોમ) ઘેર.
Shop (શૉપ) દુકાન.
Busy (બિઝિ) ઉદ્યોગી.
I am very busy=મને ઘણું કામ છે.
I have many letters to

write=મારે ઘણા કાગળ લખવાના છે.

(Will) tell (ટેલ) લખીશ.

When we shall come back=આપણે પાછા કયારે ફરીશું-આવીશું.

Good bye (ગુડ બાઇ) સાહેબજી

Love (લવ) પ્યાર. [કહેજો

Give my love=મારી સલામ

Is staying (સ્ટેઇંગ) રહે છે.

I am=હું છું. [હિતવંતો.

Loving (લવિંગ) વહાલો;

10 TALKING.

Talking (ટૉકિંગ) વાત કરવી.

Often (ઑફ્ન) વારંવાર.

I've been (આઇવ બીન) હું છુ

I'am sure (આઇમ સ્યુર) મારી ખાત્રી છે.

I'll do (આયલડુ) હું કરીશ

If I can=જો મારાથી બનશે તો.

You've said (યુવ સેડ) તમે કહ્યું છે.

Twice (ટવાઇસ) બે વાર.

You'll get (યુઇલ ગેટ) તમે પહોંચશો.

Soon (સુન) થોડી વારમાં.

H'es (હીઇઝ) તે છે. [આવશે

H'ell be (હી ઇલ બી) તે

He'll soon be here=તે જલદી અહીંઆં આવશે.

We've worked (ઉવર્કડ) અમે મહેનત કીધી છે.

Very hard=ઘણી સખત.

Isn't (ઇઝન્ટ) નથી.

That's (ધૅટઝ) તે છે.

Right (રાઇટ) બરોબર.

Wha'ts (ઉવૅાટસ) શુ છે.

Wha's your name=તમારૂં નામ શું છે.

Who's (હુઝ) કોણ છે.

Who's there ત્યાં કોણ છે.

Don't go (ડોન્ટ ગો) જતા ના

Can't wait (કાન્ટ ઉવેઇટ) રાહ જોઇ શકતા નથી.

Won't come (ઉવોન્ટ કમ) આવશે નહી.

Shan't have (શાન્ટ હૅવ) મળશે નહિ

Here's (હિઅર્ઝ) અહીંઆં છે.

There's (ધેરઝ) ત્યાં છે.

Where's (હ્વેહેરઝ) કયાં છે.

Cap (કૅપ) ટોપી.

Hasn't gone (હૅઝન્ટ ગોન) ગયો નથી.
I'ts (ઇટઝ) તે છે.
Out (આઉટ) બહાર.

---

11 THE CO-COA-NUT

Co·coa-nut (કોકોનટ) નાળીએર. [એરી.
The cocoanut tree=નાળી-
Very tall (ટૅાલ) ઘણું ઉંચું.
It has no=તેને હોતી નથી.
Branches (બ્રાન્ચિઝ) ડાળીઓ.
Top (ટૅાપ) મથાળું
There are=છે.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં.
Useful (યુઝફુલ) ઉપયોગી, કામનું.
Every (એવરી) દરેક
Part (પાર્ટ) ભાગ.
Is of use=ઉપયોગનો છે.
Cut open (કટ) ભાગો.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Thick (થિક) જાડી.
Skin (સ્કિન) છાલ. [બાજુ
Inside (ઇન સાઇડ) અંદરની
Will find=મળશે.

Nut (નટ) (ફળનું) ઉપરનું કઠણ કોટલું.
Is called (કૅાલ્ડ) કહેવાય છે; ને કહે છે.
Coir (કૅાયર) કાથો.
Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં આવે છે.
Sun (સન) તડકો. [છે.
(is) made=બનાવવામાં આવે
Strong (સ્ટ્રૅાન્ગ) મજબુત.
Brown (બ્રાઉન) ભુરૂં; બદામી રંગનું.
Rope (રોપ) દોરડું.
Hard (હાર્ડ) સખત.
Shell (શેલ) કાચલું; છોડું; કોટલું.
Gets brown=ભૂરૂં થાય છે.
Ripe (રાઇપ) પાકું.
Is cut=કાપવામાં આવે છે.
Pieces (પીસિઝ) કકડા.
Is used as a cup=પ્યાલા તરીકે વાપરવામાં આવે છે.
Cup (કપ) પ્યાલું.
Handle (હૅન્ડલ) હાથો.
Is put to it=તેની સાથે મુકવામાં આવે છે. ડોઇઓ.
Ladle (લૅડલ) કડછી; ચમચો;

Is full of=ભરેલું છે.
Sweet (સ્વીટ) મીઠા.
Water (વૉટર) પાણી; જળ.
It is very nice to drink
તે પીવાની ઘણી મજાહ પડે છે.
Gets ripe=પાકે છે.
Nearly (નીયર્લિ) લગભગ
Dries up (ડ્રાઇઝ) સુકાઇ
જાય છે.
Side by side=પાસે પાસે.
How much=કેટલું.
Larger (લાજર) વધારે મ્હોટું.
Stalk (સ્ટૉક) ડીચું.
Hangs (હૅન્ગઝ) લટકી રહે છે.
Break (બ્રેક) બાંગો.
What do you see ? તમે
શું જુઓ છો ?
Sweet (સ્વીટ) મીઠું.
White (વ્હાઇટ) સફેદ.
Kernel (કર્નૅલ) કોપરૂં; ગળ.
It is very nice to eat=
તે ખાવાની મજાહ પડે છે.
Is made into=બનાવવામાં
આવે છે. [મીઠાઇ.
Sweet meat (સ્વીટ મીટ)
It is also made into
sweet meat=તેની વળી
મીઠાઇ બને છે.

Is dried (ડ્રાઇડ) સુકવવામાં
આવે છે.
Sun (સન) તડકો.
Milky (મિલ્કિ) દુધ જેવો.
Juice (જ્યુસ) રસ.
Oil (ઓઇલ) તેલ. [છે.
Turns into oil=નું તેલ બને
Copra (કોપરા) કોપરૂં.
Is ground (ગ્રાઉન્ડ) પીલવામાં
આવે છે.
Mill (મિલ) ઘંટી; ચકકી; ઘાણી.
Is pressed out (પ્રેસ્ડઆઉટ)
દાબીને બહાર કાઢવામાં આવે છે.

THE POST-BOX.

Post—box (પોસ્ટ બૉકસ)
ડાકની પેટી; ટપાલની પેટી.
Gondu (ગૉન્દુ) છોકરાનું નામછે.
Where are you ? તું કયાં છે?
Have Just written=હમ-
ણાંજ લખી કાઢયો છે.
Reply (રિપ્લાઇ) જવાબ.
Would you like to see
it=તું તે જોવાને માંગે છે.
Let me look=મને જોવા દે.
Here it is=તે આ રહ્યો.

Poona (પૂણા) શહેરનું નામ છે.
May (મે) મહીનાનું નામ.
Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ ભરેલા.
Came (કેઇમ) મળ્યો.
Early (અર્લિ) જલદી; વખત-
સર [વરસ્યો.
Rained (રેઇન્ડ) વરસાદ
Last night=ગઇ રાત્રે.
Quite (ક્વાઇટ) છેક.
Cool (કુલ) ઠંડક.
Head ache (હેડ એક) માથાનો
દુ:ખાવો
Bad headache (હેડએક)
સખત માથું દુ:ખવું.
Seeta had a bad head-
ache=સીતાનું માથું ઘણું
દુ:ખતું હતું.
Well (ઉવેલ) સારી પેઠેમ.
Hope (હોપ) આશા રાખું છું.
You will bring me=તમે
મારે સારૂ લાવશો.
Same (સેઇમ) તેવીજ.
Books (બુક્સ) ચોપડીઓ.
When you come back=
જ્યારે તમે પાછા આવો ત્યારે.
Good-bye=સાહેબજી.
With love from all of
us=હમારા સઘળાની સલામ.

I am=હું છું. [વ્હાલો.
Affectionate (એફેક્શનેઇટ)
I am glad=હું ખુશી થયો છું.
What are you going to
do=તમે શું કરવા માંગો છો.
Will put (પુટ) મુકીશ.
Envelope (એનવલોપ) પર-
બીડીયું [નાખીશ.
(Will) post (પૅસ્ટ) ડાકમાં
Ready (રેડી) તૈયાર ?
Mr. એ Mister (મિસ્ટર)
નું ટુંકમાં લખેલો શબ્દ.
That (ધૅટ) પેલું.
Writing (રાઇટિંગ) અક્ષર.
Address (એડ્રેસ) સરનામું.
First (ફર્સ્ટ) પહેલી; પ્રથમ.
Line (લાઇન) લીટી.
Next (નેક્સ્ટ) બીજી.
Road (રોડ) જગ્યા; રસ્તો.
Is living (લિવિંગ) રહે છે.
Number (નમ્બર) નંબર, સંખ્યા.
Third (થર્ડ) ત્રીજી.
Town (ટાઉન) શહેર.
Must have=ને હોવું જોઇએ.
Like this=આના જેવું.
Shows (શોઝ) દેખાડે છે;
Where to take it=તેને
ક્યાં લઇ જેવા.

Must go=જવું જોઇએ.

(Must) post (પૅાસ્ટ) ટપાલમાં નાખવો જોઇએ.

May come=આવું.

Come along=ચાલની

We must be off=આપણે જલદી જવું જોઇએ.

You have not put on= તમે પહેર્યાં નથી.

Shoes (શુઝ) જોડા

Are you going out=શું તમે બ્હાર જાઓ છો ?

Bare (બેઅર) ઉઘાડા.

Feet (ફી) પગ.

Must run off at-once= એકદમ નાઠી જવું જોઇએ

Shall be=થઇશું

Late (લેઇટ) મોડા

To lose (લુઝ) ગુમાવવો.

I have no time to lose= મારે વખત ગુમાવવાનો નથી.

Take away=કાઢી લઇ જાય છે.

At two o' clock=બે વાગે.

It is now three minutes to two=હમણાં બેમાં ત્રણ કમ છે. [મીનીટ

Ran off (રૅન ઑફ) દોડી

To-gether (ગેધર) સાથે.

Hole (હોલ) બાકું.

Above (એબવ) ઉપર.

Word (વર્ડ) શબ્દ.

Where to put a letter= કાગલ ક્યાં નાખવો.

What will the postman do with the letters= ટપાલી કાગળનું શું કરશે ?

(Will) put=મુકશે.

(Will) take=લઇ જશે.

Will be put મુકવામાં આવશે.

Large (લાર્જ) મ્હોટો.

(Will be) taken (ટેઇકન) લઇ જવામા આવશે.

Railway (રેલ્વે) આગગાડી.

(Will be) sent (સેન્ટ) મોકલવામાં આવશે.

Places (પ્લેસિઝ) જગ્ગા.

All over=સઘળે.

India (ઇન્ડિઆ) હિંદુસ્તાન.

---

13. THE MOON.

Moon (મૂન) ચંદ્રમા

Oh (ઑહ) અરે

Look (લુક) જુઓ. [છે.

She (શી) ચંદ્રમાં માટે મૂકેલું.

Is shining (શાઇનિંગ) પ્રકાશે છે.

So high=એટલે ઉંચે.

Like (લાઇક) માફક.

Lamp (લૅમ્પ) દીવો.
Sky (સ્કાઇ) આકાશ.
Last (લાસ્ટ) ગયે; છેલ્લે.
Week (ઉવીક) અઠવાડીયું.
Smaller (સ્મૉલર) વધારે ન્હાનો. [હતો
Shaped (શેઇપ્ડ) આકારવાળો
Bow (બાઉ) ધનુષ્ય
She's grown=તે થયો છે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટો.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
O (ઓ) અક્ષરનું નામ છે.
Made (મેઇડ) સરજ્યો.
Sun (સન) સુરજ.
To rule (રૂલ) રાજ્ય ચલાવવાને
Day (ડે) દિવસ.
Stars (સ્ટાર્ઝ) તારા.
Give light (લાઇટ) અજવાળું આપે છે.

A GIRL'S SCHOOL.

(ગર્લ્ઝ સ્કુલ) છોકરીઓની નિશાળ.

Girl's (ગર્લ્ઝ) છોકરીઓની
School (સ્કુલ) નિશાળ.
As (ઍઝ) જ્યારે-ત્યારે.
Bell (બેલ) ઘંટ.
Rings (રિંગ્ઝ) વાગે છે.
Come walking (ઉવૉકિંગ) ચાલી આવે છે.
Each of them=તેઓમાંની દરેક.
Bag (બૅગ) પાકીટ; દફતર.
To hold (હોલ્ડ) રાખવાને; મુકવાને.
Every (એવરિ) દરેક.
Class (ક્લાસ) વર્ગ
Clean (ક્લીન) સ્વચ્છ.
Room (રૂમ) ઓરડો.
To let in=અંદર આવવાને.
Air (એઅર) હવા.
Window (ઉવિન્ડો) બારી.
Wind (ઉવિન્ડ) પવન.
Blows (બ્લોઝ) વાય છે. ફુંકાય છે.
Very hard=ઘણા જોરથી.
Is shut (શટ) બંધ કરવામાં આવે છે
Bench (બેન્ચ) પાટલી.
Stand up (સ્ટૅન્ડ અપ) ઉભી થાય છે.
When it is time to read જ્યારે વાંચવાનો વખત થાય છે ત્યારે.

Chair (ચેઅર) ખુરશી.
(To) read (રીડ) વાંચતા.
To read (રીડ) વાંચવાને.
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી.
Carefully (કેરફુલિ) કાળજીથી
Spell (સ્પેલ) જોડણી કરવી.
Makes spell=જોડણી કરાવે છે
Hard (હાર્ડ) અઘરા.
Words (ઉવર્ડ્ઝ) શબ્દો.
Writes (રાઇટ્ઝ) લખે છે.
Black Board (બ્લેક બૉર્ડ) કાળું પાટીયું.
Chalk (ચૉક) ચાક; સફેતો.
Copy-books (કૉપિ બુક્સ) કાપી બુક.
Pencil (પેન્સિલ) સીસાપેન.
Pen (પેન) કલમ,
Ink (ઇન્ક) શાહી.
Slates (સ્લેઇટ્ઝ) પત્થરપાટી.
Sums (સમ્સ) દાખલા; હીસાબ
Do sums હીસાબ કરે છે.
Mistress (મિસ્ટ્રેસ) સ્ત્રી શિક્ષક; નિશાળ ચલાવનારી સ્ત્રી મહેતાજી.
Master (માસ્તર) મહેતાજી.
The same (સેઇમ) તેજ.
She does the same work that a master does=જે કામ મહેતાજી કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.
Before (બીફોર) અગાઉ.
Wash (ઉવૉશ) સાફજ કરે છે. ધુએ છે.
Hand (હૅન્ડ) હાથ.
Comb (કૅામ) હોળવાં
Hair (હેર) વાળ
Their (ધેર) તેમના.
How clean=કેવા સાફ.
Fingers (ફિન્ગર્સ) આંગળીઓ.
Learns (લર્ન્ઝ) શીખે છે.
To sew (સો) સીવવું.
Baskets (બાસ્કેટ્ઝ) ટોપલીઓ.
Keep (કીપ) રાખે છે.
Work (ઉર્વ્ક) સીવવા ભરવાનું કામ.
Cloth (ક્લૉથ) કપડું; કાપડ
Pins (પીનસ) ટાંકણીઓ.
Needles (નીડલ્ઝ) સોયા
Thread (થ્રેડ) દોરો.
Scissors (સિઝર્સ) કાતર
Places (પ્લેસિઝ) જગા.
Faces (ફેઇસિઝ) ચ્હેરા.
At home (હોમ) ઘેર
We'll go=we will go=આપણે જઇશું.

As we're told=જેમ આપ-ણુને કહેવામાં આવે તેમ.
Ever (એવર) હમેશાં.
Happy (હૅપિ) સુખી.
Clever (ક્લેવર) હુંશીઆર.
For (ફૉર) કારણ કે.
Learning (લર્નિંગ) ભણતર.
Better=વધારે સારૂં.
Than (ધૅન) કરતાં.
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.

---

15 YESTERDAY. TO-DAY. TO-MORROW.

Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે
To day (ટુ ડે) આજ.
To-morrow (મૉરો) આવતી કાલ.
Am going (ગોઇંગ) જાઉ છું
There (ધેર) ત્યાં
To day (ટુ ડે) આજે.
Went (વેન્ટ) ગયો.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ કાલે.
Shall go (શલ ગો) જઇશ.

To morrow (ટુમૉરો) આવતી કાલે.
Every (એવરિ) દરેક.
Week (વિક) અઠવાડિયું.
Is doing (ડુઇંગ) કરે છે.
Now (નાઉ) હમણાં.
Did (ડિડ) કીધું
Will do (ડુ) કરશે
Next (નેક્સ્ટ) આવતે.
Next year=આવતે વર્ષ.
Does (ડઝ) કરે છે.
Every day=દરરોજ.
Is coming (કમિંગ) આવે છે.
Came (કેઇમ) આવી.
Last (લાસ્ટ) છેલ્લે.
Will come=આવશે.
Now and then=કોઇ કોઇ વખત.
At what o'clock=કેટલે વાગે
Did wake (વેઇક) જાગ્યા
This morning=આજ સ્હવારે.
Got up (ગૉટ અપ) ઉઠયો.
At nine=નવ વાગે.
Did not get up=ઉઠયા નહી.
Till (ટિલ) સુધી.
You did not get up till nine=તમે નવ વાગ્યા સુધી ઉઠયા નહી.

Must be=હોવા જોઇએ.
Lazy (લેઝિ) આળસુ.
Boy (બૉય) છોકરો.
Should get up=ઉઠવું જોઇએ.
Day light (ડે લાઇટ) દિવસનું અજવાળું.
Right (રાઇટ) બરોબર.
That is right=તે બરાબર છે.
Will get up=ઉઠીશ.
Have you a watch=શું તમારી પાસે ઘડીઆળ છે.
Father (ફાધર) પિતાજી.
Says (સેઝ) કહે છે.
House (હાઉસ) ઘર.
Will buy me=મને અપાવશે.
When I get to be a big boy=જ્યારે હું મ્હોટો છોકરો થઇશ ત્યારે.

---

16 ONE AND MORE THAN ONE

એક અને એક કરતાં વધારે.

More than one=એક કરતાં વધારે.
One (વન) એક.
Bird (બર્ડ) બક્ષી.
Two (ટુ) બે.
Many (મૅનિ) ઘણાં.
Birds (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Tree (ટ્રી) ઝાડ
Leaf (લીફ) પાંદડું.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં
Knife (નાઇફ) ચપ્પુ.
Knives (નાઇવ્ઝ) છરીઓ.
Box (બૉક્સ) પેટી.
Boxes (બૉક્સિઝ) પેટીઓ.
Wife (ઉવાઇફ) સ્ત્રી; ધણીઆણી
Wives (ઉવાઇવ્ઝ) સ્રીઓ.
Egg (એગ) ઇંડું.
Eggs (એગ્ઝ) ઇંડાં.
Man (મૅન) માણસ.
Men (મેન) માણસો.
Day (ડે) દિવસ
Days (ડેઝ) દિવસો.
Woman (વુમૅન) બાયડી.
Women (ઉવીમેન) બાયડીઓ.
House (હાઉસ) ઘર
Houses (હાઉસિઝ) ઘરો.
Eye (આઇ) આંખ
Eyes (આઇઝ) આંખો.
Foot (ફુટ) પગ
Feet (ફીટ) પગો.
Branch (બ્રૅન્ચ) ડાળી.

Branches (બ્રૅન્ચિઝ) ડાળીઓ.
Lady (લેડિ) સ્રી.
Ladies (લેડિઝ) સ્રીઓ
Watch (ૐવૉચ) નાનું ઘડિઆળ
Watches (ૐવૉચિઝ) ઘડિઆળો
Baby (બેબિ) બાળક.
Babies (બેબિઝ) બાળકો.

---

17 GRAND FATHER
(ગ્રૅન્ડ ફાધર) દાદો.

Grand father (ગ્રૅન્ડ ફાધર) દાદો.
Poor (પુઅર) ગરીબ.
Has no=નથી.
Has no father and mother=મા અને બાપ નથી.
Little (લિટલ) નાના.
Both (બોથ) બેઉ; બન્ને.
Dead (ડેડ) મરી ગયલાં.
Are both dead=બન્ને મરી ગયાં છે.
Has no one=તેને કોઇ નથી.
To take care of him=તેની સંભાળ રાખવાને.
But (બટ) સિવાય.
Oldman (ઓલ્ડ મૅન) બુઢ્ઢો માણસ.
Child (ચાઇલ્ડ) છોકરૂં.
Only (ઓન્લિ) માત્ર; એકનો એક.
Grandson (ગ્રૅન્ડસન) પૌત્ર, છોકરાનો છોકરો
Who (હુ) જે.
Who is four years old=જે ચાર વર્ષનો છે.
Can not leave=મુકીને જવાય [નહીં.
Alone (એલોન) એકલો.
He has no one to take care of him=તેની સંભાળ લેવાને તેને કોઇ નથી.
Work (ૐવર્ક) કામ.
To his work=પોતાને કામે.
Gardener (ગાર્ડનર) માળી.
Works hard (ૐવર્કસ હાર્ડ) સખત કામ કરે છે.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
All day long=આખો દિવસ.
Evening (ઇવનિંગ) સાંજે.
Village (વિલેજ) ગામ. [દૂર.
Three miles off=ત્રણ માઇલ
Is at work=કામ કરે છે.
Is working (ૐવર્કિંગ) કામ કરે છે.

About (ઍબાઉટ) આમ તેમ.
Come home=ઘેર આવ્યા.
To-day (ટુડે) આજે.
Walked (ઉવૉકડ) ચાલ્યો.
A little (લિટલ) થોડે.
Way (ઉવે) રસ્તે.
Am tired=થાકી ગયો છું.
Any more=કાંઇ વધારે.
Then (ધેન) ત્યારે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ.
Stopped (સ્ટૉપ્ડ) અટકયો; ઉભો રહ્યો.
Took (ટુક) લીધો.
Shoulder (શૉલડર) ખભા.
Carrying (કૅરિઇંગ) ઉંચકી લઇ જતો.
You see him carrying him home=તમે તેને ઘેર ઉંચકી લઇ જતાં જુઓ છો.
Sixty (સિક્સ્ટિ) સાઠ.
Years=વર્ષ.
Sixty years old=સાઠ વર્ષની ઉમરનો.
Face (ફૅઇસ) ચ્હેરો.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) મજબુત, જોરાવર.
Still (સ્ટિલ) તોપણ.
Get home (ગેટહોમ) ઘેર પ્હોંચશે. [ગવાશે.
Will light (લાઇટ) સળ
Fire (ફાયર) દેવતા.

Will cook=રાંધસે.
(Will) cook some rice for both of them to eat=તેમને બન્ને ખાવાને થોડો ભાત રાંધશે.
Will lie down (લાઇ) સુશે.
Mat (મૅટ) સાદડી.
(Will) Sleep (સ્લીપ) ઉંઘશે.
Till (ટિલ) સુધી.
Morning (મૉર્નિંગ) સવાર.

18. MONTHS OF THE YEAR.

વરસના મહીના.

Months (મન્થસ) મહીના.
Year (ઇઅર) વર્ષ.
January (જૅન્યુઆરી) જાનેવારી.
February (ફેબ્રુઍરિ) ફેબ્રુઆરી.
March (માર્ચ) માર્ચ.
April (એપ્રિલ) એપ્રિલ.
May (મે) મે.
June (જ્યૂન) જુન.
July (જુલાઇ) જુલાઇ.
August (ઑગસ્ટ) ઓગસ્ટ
September (સપ્ટેમ્બર) સ-

પટેમ્બર

October (ઑક્ટોબર) આક્ટોબર.

November (નવેમ્બર) નવેમ્બર

December (ડિસેમ્બર) ડીસેમ્બર.

Thirty (થર્ટિ) ત્રીસ.

Twenty eight (ટ્વેન્ટિ એઇટ) અઠાવીસ.

Alone (એલોન) એકલા.

Thirty one (થર્ટિવન) એકત્રીસ.

Leap-year (લીપઇઅર) વરસના આંકને ચારે ભાગતાં શેષ કાંઇ ન રહે તે વરસ=૩૬૬ દિવસનું વરસ.

---

19. PLAY-GROUND. રમવાની જગ્યા.

Play-ground (પ્લે ગ્રાઉન્ડ) રમવાની જગ્યા.

Where are you going= તમે ક્યાં જાઓ છો ?

Gopal (ગોપાલ) છોકરાનું નામ.

I am going=હું જાઉં છું.

Come (કમ) આવો, ચાલો.

Do come=આવોનીજ.

Will show=દેખાડીશ.

Very well=ઘણું સારૂં.

Nothing (નથિંગ) કંઇ નથી.

To do just now=હમણાં કરવાનું.

Will go with you=તમારી સાથે આવીશ.

Thank (થૅન્ક) ઉપકાર માનું છું.

Let us be off at once= ચાલો આપણે એકદમ જઇએ.

What (ઉવૉટ) કેવી.

Large (લાર્જ) મ્હોટી.

Place (પ્લેઇસ) જગ્યા.

What a fine large place it is=તે કેવી સુંદર મોટી જગ્યા છે.

How many=કેટલા.

How many boys there are=કેટલા છોકરા છે.

Can tell=કહી શકો છો.

Who they are=તેઓ કોણ છે.

What (ઉવૉટ) શું.

Are playing (પ્લેઇંગ) રમે છે.

Know (નો) ઓળખું છું.

Most (મૉસ્ટ) ઘણા ખરા.

Most of them=તેઓમાંના ઘણાકને.

Tops (ટૉપ્સ) ભમરડા.

Class (ક્લાસ) વર્ગ.
Kesu (કેસુ) છોકરાનું નામ છે.
Is spinning (સ્પિનિંગ)ફેરવે છે.
Is standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભો છે.
Close by=છેક પાસે.
Who are those boys playing=પેલા છોકરા રમે છે તે કોણ છે
Ball (બૉલ) દડો.
Ramoo (રામુ) છોકરાનું નામ [છે.
Rangoo (રન્ગુ) છોકરાનું નામ છે.
Belongs (બીલૅાન્ગઝ) નો છે.
Ball belongs to Ramoo= દડો રામુનો છે.
Week (વીક) અઠવાડિયું.
Is throwing (થ્રોઇંગ) ફેંકે છે.
Is catching (કૅચિંગ) પકડે છે.
In front (ફ્રન્ટ) આગાડી.
Are jumping (જમ્પિંગ) કુદે છે
Name (નેઇમ) નામ.
Nana (નાના) છોકરાનું નામ. છે.
Who the others are= બીજા કોણ છે.
Can run very fast=ઘણી જલદીથી દોડી શકે છે.

Long jump (લૉન્ગ જમ્પ) રમતનું નામ છે.
Sometimes (સમટાઇમ્સ) કોઇ [કોઇ વાર
High jump (હાઇ જમ્પ) રમતનું નામ છે.
Put (પુટ) મુકે છે.
Stick (સ્ટિક) લાકડી.
String (સ્ટ્રિન્ગ) દોરી.
Between (બીટવીન) વચ્ચે.
Posts (પોસ્ટસ) થાંભલા,
Tries=યત્ન કરે છે,
To jump over it=તે ઉપર થઇ કુદકો મારવાની,
How far=કેટલે દુર,
How high=કેટલે ઉંચે.
That is very good=તે ઘણું સારૂં
Must go back home=ઘેર પાછા ફરવું,
May stay (સ્ટે) થોભો.
Where you are=તમે ક્યાં છો,
But don't be late=મોડું [કરતોના,
Dark (ડાર્ક) અંધારૂં.
Back (બૅક) પાછા.
Before (બીફોર) અગાઉ.
It gets dark=અંધારૂં થાય છે.

20. TRY AGAIN.
ફરીથી યત્ન કરો.

Try (ટ્રાઇ) યત્ન કરો.
Again (ઍગન) ફરીથી
There was=હતો.
Once (ઉવન્સ) એક વખત
Named (નેઇમ્ડ) કરીને.
Rama (રામ) છોકરાનું નામ છે.
He was eight years old= તે આઠ વર્ષનો હતો.
Went (ઉવેન્ટ) જતો
Went to school=નિશાળે જતો હતો.
Every day (એવરિડે) દરરોજ
Clever (કલેવર) હુંશીઆર.
Very often=ઘણી ખરીવાર.
Was last=છેલ્લો નંબર રાખતો
Class (કલાસ) વર્ગ [શકતો.
Could read (રીડ) વાંચી.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
Sums (સમ્ઝ) દાખલા
Could not do sums=દાખલા ગણી શકતો નહીં
Slate (સ્લેઇટ) પથ્થર પાટી.
To add up (ઍડ) ઉમેરવું.
Five (ફાઇવ) પાંચ
Lines (લાઇન્ઝ) હાર,
Figures (ફિગર્ઝ) આંકડા.
Soon (સૂન) તરતજ.
All the other boys=સઘળા બીજા છોકરાઓ. [કીધો.
Did the sum=દાખલો ગણ્યો;
Brought (બ્રોટ) લાવ્યા;
Master (માસ્તર) શિક્ષક)
Showed (શોડ) બતાવ્યો
Answers (ઍનસૅઝ) જવાબ
Right (રાઇટ) ખરા
They were all right=તેઓ સઘળા ખરા હતા.
Quite (કવાઇટ) તદ્દન.
Wrong (રૉન્ગ) ખોટો
Go back=પાછો જા.
Rub out (રબ આઉટ) ભૂશી નાંખ.
Sat down (સૅટ ડાઉન) બેઠો
Have done=કીધો છે
Show me your slate= તમારી સ્લેટ મને બતાવો
Looked=તપાસી
Work (વર્ક) ગણો
Once more=એકવાર ફરીથી
What is the use=તે શું કામનું છે ?
Can not do it=હું તે ગણી

શકતો નથી
Hard (હાર્ડ) અઘરો (અઘરો
Too hard=જોઇએ તે કરતાં
Replied (રિપ્લાઇડ) જવાબ દીધા.
Went back to his seat= પોતાની જગાએ પાછો ગયો
Slowly (સ્લોલિ) ધીમેથી
Carefully (કેઅરફુલિ) સંભાળથી
Well done=શાબાશ

Keep on જારી રાખો (કરવાનુ
Trying (ટ્રાઇંગ) કોશિષ
Till you do it=જ્યાં સુધી તમે તે કરો ત્યાં સુધી. (નહી
Never say=કદી એમ કહેતા
I can not do it=હું તે કરી શકતો નથી

I will do it=હું તે કરીશ
Work (વર્ક) કામ કરો
With a will=મરજીથી, ખુશીથ
Work hard=સખત મહેનત કરે
End (એન્ડ) છેડો; અંત
Again and again=ફરીથી
Till (ટિલ) જ્યાં સુધી
All is plain=સઘળું સરસ
Never (નેવર) કદી નહીં

Give in=કોડી દેવું,
Once more=એકવાર ફરીથી,
Begin=શરૂ કરો,
Try (ટ્રાય) કોશીષ; યત્ન,
Might (માઇટ) બળ,
With all your might= તમારા સઘળા બળથી,
By and by=હળવે હળવે,
You will got it right= તમે સાચે રસ્તે પ્હોંચશો,

21. THE HOUSE THAT RAMA BUILT.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તે.

This is=આ રહ્યું,
House (હાઉસ) ઘર,
That (ધૅટ) જે; તે,
Rama (રામ) છોકરાનું નામ
Built (બિલ્ટ) બાંધ્યું,
This is the house that Rama built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું
Lived (લિવ્ડ) રહેતો હતો
This is the boy who lived in the house that Rama built-રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો

રહેતો હતો તે આ રહ્યો.
Bit (બિટ) કરડી.
This is...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બીલાડી કરડી તે આ રહી.
Caught (કૉટ) પકડી.
This is the dog...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને તે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરો આ રહ્યો.
Crow (ક્રો) કાગડો.
Pecked (પેક્ડ) ચાંચ મારી.
This the crow...built=રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે કાગડો આ રહ્યો.
Kite (કાઇટ) સમડી.
Chased (ચેઇઝ્ડ) પુંઠે પડી
This the kite...built=જે ઘર રામે બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બિલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તેને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પુંઠે જે સમડી પડી તે આ રહી.

22 TELL THE TRUTH.

સાચું બોલો.

Tell (ટેલ) બોલો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું.
There were=હતાં.
Children (ચિલ્ડ્રન) છોકરાં.
Named (નેઇમ્ડ) કરીને.
Venkata (વેન્કટ) છોકરાનું નામ.
Kamala (કમળા) છોકરીનું નામ.
Were playing (પ્લેઇંગ) રમતા હતા.
Front (ફ્રન્ટ) આગળો.
Room (રૂમ) ઓરડો.
Looking glass (લૂકિંગગ્લાસ) આરસી.
Did not see=જોઇ નહિ.
As they were playing=જેવા તેઓ રમતા હતા તેવા.
Pushed (પુશ્ડ) આચકો માર્યો.
Against (ઍગેન્સ્ટ) સામે.
Glass (ગ્લાસ) કાચ.
Fell (ફેલ) પડયો.

Ground (ગ્રાઉન્ડ) જમીન.
Broke (બ્રોક) ભાંગી ગયો.
Both children=બન્ને છોકરાં.
Began to cry=રડવા લાગ્યા.
Did push=આચકો માર્યો.
Is broken=(બ્રોકન) ભાંગી ગયો છે. [રાદો નહોતો
Did not mean (મીન) ધ-
Fault (ફૉલ્ટ) ભુલ, કસુર, દોષ.
Why do you say=શા વાસ્તે તમે કહો છો.
Finds out=માલમ પડશે.
Will get angry=ગુસ્સે થશે.
Can hide (હાઇડ) સંતાડીએ.
Some where=કહીં, કોઇ ઠેકાણે
Sometime (સમટાઇમ) કોઈ વખતે.
Other (અધર) બીજે.
Will be found out=જણાઇ આવશે.
We had better tell father=આપણે પિતાજીને કહીયે તે વધારે સારૂં.
Sorry (સૉરિ) દિલગીર
We are sorry=હમે દિલગીર છીએ.
Perhaps (પરહૅપ્સ) કદાચિત.
Will not be=થશે નહીં,

Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
I am afraid=મને બીક છે
Had we not better tell mother=શું આપણે માને કહીએ તે વધારે સારૂં નહી ?
Were speaking=વાત કરતાં હતાં.
Was tired (ટાયર્ડ) થાકી ગઈ હતી.
Chair (ચેઅર) ખુરશી.
Stood (સ્ટુડ) ઉભાં.
Went up to her=તેની આગળ ગયા.
Quietly (ક્વાયેટલિ) ચુપકીથી.
Looking (લુકિંગ) જોતાં,
Downwards (ડાઉન વર્ડ્ઝ) નીચે. [ter=કંઇ થયું હતું.
Something was the mat-
Are standing=ઉભા છો.
Still (સ્ટિલ) શાંત.
Have you done ? શું તમે કીધું છે. [કંઇ ચીજ.
Anything (ઍનિથિંગ)
Wrong (રૉન્ગ) ખોટું. (રડવું.
To sob (સૉબ) ડુસકાં ખાઇને
Burst into tears=રડવા મંડી પડયો; દડદડ આંસુ પાડવા લાગ્યો.
Any one=કોઇએ,

Has hurt=ઇજા કીધી છે.
What is the matter=શું છે.
Don't cry=રડશો નહીં.
Will be angry with us=અમારા ઉપર ગુસ્સે થશે.
Is that it ? શું એટલુંજ કે?
I am very glad=હું ઘણી ખુશ છું.
You have told me the truth=તમે મને સાચે સાચું કહી દીધું છે.
Do not be afraid=બ્હીશો નહીં.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે.

---

23 THE BOAT
(બોટ) હોડી.

Boat (બોટ) હોડી; મછવો.
Deep (ડીપ) ઉંડી.
River (રિવર) નદી.
Full of=ભરેલી.
Cross (ક્રૉસ) ઓળંગવું.
Can not cross=ઓળંગી શકીશું નહીં.
On foot (ફુટ) પગે ચાલીને.
Close by (ક્લોઝ બાય) છેક પાસે
Bridge (બ્રિડજ) પુલ.
Quite (ક્વાઇટ) તદ્દન
Across એક્રોસ) આરપાર. એક નાકેથી બીજે નાકે.
May walk (ઉવૉક) ચાલે.
Over the river=નદી ઉપર થઇને
As if=જાણે.
Road (રોડ) રસ્તો.
Walking along (એલૉન્ગ)
Road (રોડ) રસ્તો.
Underneath (અંડરનીથ) નીચે; તળે.
Sides (સાઇડઝ) બાજુઓ.
Banks (બૅન્કઝ) બાજુઓ.
Between (બીટવન) વચ્ચે.
Where (ઉવેહર) ક્યાંથી.
Run (રન) વહે છે.
Over the land=જમીન ઉપર થઇને.
Go into=મળે છે.
At last (ઍટલાસ્ટ) આખરે.
Falls (ફૉલ્સ) પડે છે.
Clouds (કલાઉડઝ) વાદળા.
Tied (ટાઇડ) બાંધેલી.
Nearer (નીઅરર) પાસેના.
Like (લાઇક) જેવું.
Little (લિટલ) ન્હાનાં.

Wood (વુડ) લાકડું.
Made of wood=લાકડાનું બનાવેલું.
Floats (ફ્લોટઝ) તરે છે.
Rooms (રૂમઝ) ઓરડા.
Inside (ઇન સાઇડ) અંદરની બાજુ.
Are open=ઉઘાડી છે.
Are shut=બંધ છે
Door (ડોર) દરવાજો.
Top (ટૉપ) ઉપરના ભાગ; મથાળે.
What are they for=તેઓ શાને માટે છે.
Gentlemen (જેન્ટલમેન) ગૃહસ્થ માણસો.
Evening (ઇવનિંગ) સાંજ.
Has set=અસ્ત પામે છે.
Cool (કુલ) ઠંડક.
Ladder (લૅડર) નીસરણી.
Steps (સ્ટેપ્ઝ) પગથિયાં.
Top (ટૉપ) ઉપરના.
What (વ્હૉટ) શાથી.
Makes go=ચાલે છે.
Through (થ્રુ) માં થઇને.
Push (પુશ) ધકેલે છે.
Poles (પોલ્ઝ) વાંસ.
Boatman (બોટમૅન) હોડી વાળો.
Standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભેલો.
That (ધૅટ) પેલી.
Dark (ડાર્ક) કાળા.
Thing (થિંગ) ચીજ. [તળે.
Underneath (અંડરનીથ)
Looks (લુકસ) દેખાય છે.
Like (લાઇક) માફક.
Another (અનધર) બીજી.
Upside (અપસાઇડ) ઉંધી વળેલી
Far away (ફાર અવે) ઘણે દૂર.

---

24 TIME PAST AND PRESENT.

Time (ટાઇમ) વખત.
Past (પાસ્ટ) ભૂતકાળ.
Present (પ્રેઝન્ટ) વર્તમાનકાળ
To-day (ટુ ડે) આજે. [કાલે.
Yesterday (યસ્ટરડે) ગઇ
I say=હું કહું છું.
I do=હું કરૂં છું.
I am=હું છું.
I give=હું આપું છું.
I tell=હું કહું છું.
I have=મારી પાસે છે.
I go=હું જાઉં છું.

I hear=હું સાંભળું છું.
I got=હું મેળવું છું.
I come=હું આવું છું.
I wake (ઉવેઇક) હું જાગું છું.
I sit=હું બેસું છું.
I bring=(બ્રિન્ગ) હું લાવું છું
I buy (બાઇ) હું ખરીદું છું.
I drink (ડ્રિન્ક) હું પીઊં છું.
I eat (ઇટ) હું ખાઊં છું.
I see=હું જોઉં છું.
I sleep=હું ઉંઘું છું.
I said=મેં કહ્યું.
I did=મે કીધું.
I was=હું હતો.
I gave=મેં આપ્યું.
I told=મેં કહ્યું.
I had=મારી પાસે હતું.
I went=હું ગયો.
I heard=મેં સાંભળ્યું.
I got=મેં મેળવ્યું.
I came=હું આવ્યો.
I woke=હું જાગ્યો.
I sat=હું બેઠો.
I brought (બ્રૉટ) હું લાવ્યો.
I bought (બૉટ) મેં ખરીદ્યું,
I drank (ડ્રૅન્ક) મેં પીધું.
I ate (એઇટ) મેં ખાધું.
I saw=મેં જોયું.
I slept (સ્લેપ્ટ) હું ઊંઘ્યો.

25 THE STARS.
(સ્ટાર્સ) તારાઓ.

Stars (સ્ટાર્સ) તારાઓ.
Bright (બ્રાઇટ) ચકચકિત.
Shine (શાઇન) પ્રકાશે છે.
At night (નાઇટ) રાત્રે.
Sun (સન) સુર્ય.
Has set (સેટ) અસ્ત પામે છે.
There are=છે.
Count (કાઉન્ટ) ગણવું.
Can not count=ગણી શકીએ નહીં.
Seem (સીમ) દેખાય છે.
To open (ઓપન) ઉઘડવું.
To shut (શટ) બંધ થવું.
Twinkle (ટ્વિન્કલ) ચમકે છે. ઝલકે છે.
Diamonds (ડાયમંડઝ) હીરાઓ.
Sky (સ્કાઇ) આકાશ.
In the day time=દિવસે.
Because (બીકૉઝ) કારણ કે.
Bright (બ્રાઇટ) પ્રકાશ
Light (લાઇટ) અજવાળું; તેજ.

Little (લિટલ) ન્હાના.
Wonder (વન્ડર) અજબ થાઉં છું.
Above (અૅબવ) ઉપર.
World (વર્લ્ડ) જગત, દુનિયાં.
High (હાઇ) ઉંચે.
Blazing (બ્લેઝિંગ) ચળકતો
Has set=અસ્ત પામે છે.
Grass (ગ્રાસ) ઘાસ.
Dew (ડ્યુ) દવ.
Wet (વેટ) ભીનું.
Show (શો) દેખાડો છો.

---

26 DINNER

ખાણું.

Eating (ઇટિંગ) ખાતા.
Dinner (ડિનર) ખાણું.
Meal (મીલ) ખાણું; ભોજન.
The first meal=પહેલું ખાણું.
In the day=દિવસનું.
Break-fast (બ્રેકફાસ્ટ) નાસ્તો
Call (કૉલ) કહીએ છીએ.
It is now one o'clock= હમણા એક વાગ્યો છે.
These (ધીઝ) આ This નું બહુવચન. [કામ કીધું છે.
Have worked (વર્ક્ડ)
Hard (હાર્ડ) સખત.
All the morning=સવારથી.
Coffee (કૉફી) કાફી, બુંદ.
To drink (ડ્રિન્ક) પીવાને.
Rice cakes=ચોખાની પુરી.
Before (બીફોર) અગાઉ
Left (લેફ્ટ) છોડયું.
They left home=તેઓએ ઘર છોડયું.
It was then eight o'clock= તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા.
For five hours=પાંચ કલાક સુધી. [ખોરાક લીધો ન્હોતો.
Have had no food=કંઇપણ
Hungry (હંગ્રિ) ભુખ્યા.
Thirsty (થર્સ્ટિ) તરસ્યા.
Are having (હેવિંગ) લે છે.
So (સો) તેથી.
Pretty (પ્રેટિ) સુંદર.
Garden (ગાર્ડન) વાડી.
Behind (બીહાઇન્ડ) પાછળ
Flower Pots (ફ્લાવર પૉટસ) ફુલના કુંડાં.
Where (હ્વેર) જ્યાં
Where no one can see them=જ્યાં તેમને કોઇ જોઇ શકતું નથી. [ને છે.
Each man has=હરેક માણુસ

Plate (પ્લેઇટ) રકાબી.
Boiled (બૉઇલ્ડ) ઉકાળેલા; રાંધેલા.
Close to=છેક પાસે.
Flat (ફ્લૅટ) છાછરી.
Dish (ડિશ) રકાબી.
Full of (ફુલ ઑફ) ભરેલી.
Curry (કરિ) કઢી.
Chutney (ચટનિ) ચટણી.
Chilies (ચિલિઝ) મરચાં.
Pepper (પેપર) મરી
Middle man (મિડલમૅન) વચલો માણસ.
Is taking up=લે છે.
Handful (હૅન્ડફુલ) મુઠ્ઠીભર.
A handful of rice=મુઠ્ઠીભર ચોખા.
Is pouring (પોરિંગ) રેડે છે.
Out of=માંથી
Pot (પૉટ) ઘડો.
Over his hand=પોતાના હાથ ઉપર.
Grow (ગ્રો) ઉગે છે.
They are very hot=તેઓ ઘણા ગરમ પડે છે.
Round (રાઉન્ડ) ગોળ.
Supper (સપર) રાતનું વાળું.

At eighto'clock to-night =આજ રાત્રે આઠ વાગે,
Will have=લેશે.
Wlll lie down=નીચે સુશે.
Will go to sleep=ઉંઘી જશે,
Those who work hard in the day sleep well at night=જેઓ દહાડે સખત કામ કરે છે તેઓ રાતે સારાં પેઠે ઉંઘે છે.
Well (વેલ) સારી પેઠે.
The Idle (આઇડ્લ) આળસુ લોકો.
Must work hard=સખત કામ કરવું જોઇએ.

27 THE NAUGHTY BOY

(નૉટિ બૉય) ખરાબ છોકરો.
Naughty (નૅાટિ) ખરાબ.
Was going (ગોઇંગ) જતી હતી.
Well (વેલ) કુવો.
To get (ગેટ) લાવવાને.
Went (વેન્ટ) ગયા.
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
Did (ડિડ) કીધું

What do you think=તમે શું ધારો છો. [ચાલતો હતો.
Was walking (ઉવૉકિંગ)
Pushed (પુશ્ડ) આચકો માર્યો
So that=જેથી કરીને.
Pot (પૉટ) વાસણ.
Broke to pieces કકડે કકડા થઇ ગયા.
Laughing (લાફિંગ) હસતો.
Began (બીગૅન) લાગી.
Began to cry=રડવા લાગી.
Because (બીકૅાઝ) કારણ કે
She was afraid=તેની બ્હીતી હતી.
Would be (વુડ બી) થશે.
Angry (એન્ગ્રિ) ગુસ્સે
Because...ber=કારણ કે તે બીધી કે તેની મા તેની ઉપર ગુસ્સે થશે
Ought (ઑાટ) જોઇએ.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ
To tease (ટીઝ) પજવવું; ખીજવવું.
Should try (ટ્રાઇ) કોશીશ કરવી જોઇએ.
To please (પ્લીઝ) રાજીકરવા; ખુશી કરવું.
Always (ઑાલવેઝ) હંમેશાં.

Ready (રેડી) તૈયાર
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને
Polite (પોલાઇટ) સભ્યતાવાળા
Every=દરેક જણ, માણસ.
Should not say=કહેવું જોઇએ નહીં.
If you please=જો તમારી મરજી હોય તો.
Please (પ્લીઝ) મહેરબાની કરી.
Give (ગિવ) આપો.
Do not want=જોઇતી નહીં હોય
Should say=કહેવું જોઇએ.
Sir (સર) સાહેબ.
Gentleman (જેન્ટલમેન) સદ્‌ગૃહસ્થ
Always (ઑાલવેઝ) હંમેશાં
Ma'am or Madam (મૅમ ઓર મૅડમ) બાઇસાહેબ
Lady (લેડિ) બાઇ.
Good-morning (ગુડમૉર્નિંગ) સવારની સલામ; સાહેબજી.
Go to bed=સુવા જાઓ.
At night (ઍટ નાઇટ) રાતની સલામ.
Part (પાર્ટ) છુટા પાડો.
Friend (ફ્રેન્ડ) દોસ્તદાર.

Good-bye (ગુડ બાઇ) સાહેબજી; છુટા પડતી વખતની સલામ.

Meet (મીટ) મળવું.

Good evening (ગુડ ઇવનિંગ) સાંજની સલામ.

Leave (લિવ) છોડો.

BE POLITE.

સભ્ય થાઓ.

Good little boys=ભલા નાના છોકરાઓ.

Should never say=કદી એમ કહેવું જોઇએ નહીં.

At all (ઍટ ઑલ) બીલકુલ

Way (વે) રીત.

That is not at all the way=તે બીલકુલ રીત નથી.

If you please=જો તમારી મરજી હોય તો

Every one=દરેક જણુ;

Yes (યેસ) હા.

---

28 A WALK IN THE FIELDS

Ramoo (રામુ) છોકરાનું નામ છે.

Ramoo was a boy=રામુ કરીને એક છોકરો હતો.

Had lived=કાઢી હતી; ગુજારી હતી.

Village (વિલેજ) ગામ.

All his life=પોતાની આખી જીંદગી.

Knew nothing=ને કંઇ ખબર નહોતી.

Town (ટાઉન) શહેર.

Name (નેઇમ) નામ.

Bird (બર્ડ) પક્ષી.

Beast (બીસ્ટ) પશુ.

Tree (ટ્રી) ઝાડ.

Country (કન્ટ્રિ) દેશ; ગામ.

His own country=પોતાના સ્વદેશ.

He was twelve years old=તે બાર વર્ષનો હતો.

Clever (ક્લેવર) હોંશિઆર.

Cousin (કઝિન) ભત્રીજો.

Named (નેઇમ્ડ) કરીને.

Rungoo (રંગુ) છોકરાનું નામ છે.

Who was nine years old=જે નવ વર્ષનો હતો.

Always (ઑલવેઝ) હંમેશાં.

Had lived=રહ્યો હતો.

He knew nothing about the country=તેને દેશ વિષે કંઇજ ખબર નહોતી.
Very little=ઘણું થોડું.
Fell (ફેલ) પડયો.
Ill (ઇલ) માંદો.
Got thin and weak=લેવાઇ ગયો અને શક્તિહીન થયો (નબળો પડયો.)
Sent (સેન્ટ) મોકલ્યો.
To stay (સ્ટે) રહેવાને.
Air (એઅર) હવા.
Will make well=સારો થશે
It will make Rungoo well=તેથી રંગુ સારો થશે.
At first (ઍટ ફર્સ્ટ) પ્હેલાં
Stayed (સ્ટેઇડ) થોભતો
Soon (સુન) થોડીવારમાં
Strong (સ્ટ્રૅાન્ગ) મજબુત
Grew strong and well=મજબુત અને સારો થયો.
Went out for a walk=ફરવા ગયા.
Fine (ફાઇન) સુંદર; રળીયામણો
It is just six o'clock=હમણાં છ વાગ્યા છે.
Come out for a walk with me=મારી સાથે ફરવા ચાલો.

It will do you good=તેથી તને ફાયદો થશે.
Put on=પ્હેરો.
Shoes (શુઝ) જોડા.
Thank (થૅન્ક) આભાર માનું છું.
Here I am=હું આ રહ્યો.
Quite ready=સાવ તૈયાર.
Where shall we go=આપણે કયાં જઇશું.
Will take=લઇ જઇશ.
Along (ઍલૅાન્ગ) ઉપર થઇને.
Road (રોડ) રસ્તા.
Will walk=ફરીશું.
Across (ઍક્રૅાસ) એક બાજુથી બીજી બાજુ સુધી; પેલે પાર.
Across the field=ખેતરને પેલેપાર
Tank (ટૅન્ક) તળાવ.
To the tank=તળાવ સુધી.
Then we will come back=ત્યાર પછી આપણે પાછા ફરીશું.
Back (બૅક) પાછા.
Hour (અવર) કલાક.
Thiswill take us an hour=એ આપણુને એક કલાક લેશે.

It will then be getting hot=ત્યાર પછી તો તાપ પડતો હોશે.
Cool (કુલ) ઠંડી.
Now it is quite cool=હમણાં છેક ઠંડી છે.
Has not risen=ઉગ્યો નથી.
What a fine large tree that is=પેલું સુંદર ઝાડ કેવું છે
Mango tree (મૅન્ગો ટ્રી) આંબાનું ઝાડ
Mangoes (મૅન્ગોઝ) કેરીઓ
That is not the time=આ કેરીનો વખત નથી
We shall not get=આપણે મળશે નહીં.
Till June=જુન સુધી
July (જુલાઇ) મહીનાનું નામ છે.
Ugly (અગ્લિ) કદરૂપું; બેડોળ
Black (બ્લૅક) કાળું.
Flying (ફ્લાઇંગ) ઉડતું.
Past (પાસ્ટ) પાસે થઇને
That is not a bird=તે પક્ષી નથી
Bat (બૅટ) ચામાચેણુ
It looks=દેખાય છે.
Mouse (માઉસ) ઉંદર
Wings (ઉવિન્ગસ) પાંખો
Sleeps (સ્લીપ્સ) ઉંઘે છે,
Owl (આઉલ ઘુવડ
Flies (ફ્લાઇઝ) ઉડે છે.
About=આમતેમ
At night=રાત્રે,
Is flying (ફ્લાઇંગ) ઉડે છે,
Hole (હોલ) દર
To its hole પોતાના દરે
Old wall=જુની દીવાલ
Something (સમથિંગ) કંઇ ચીજ.
Monkey (મન્કી) વાંદરો.
Must be=હોવા જોઇએ.
It was not=તે નહોતો
He is holding=તેને પકડેલીછે.
Branch (બ્રૅન્ચ) ડાળી
Left hand=ડાબો હાથ
Is holding=ધરે છે.
Over his back (બૅક) પોતાની પીઠ ઉપર
Ha-noo-man (હનુમાન) હનુમાન જાતનો
Sounds (સાઉન્ડઝ) અવાજ
Wheels (વ્હીલઝ) પૈડા
Carriage (કૅરેજ) ગાડી,
Here is=આ રહી

Coming=આવતી
Let us get on=ચાલો આપણે નીકળી જઇએ,
On one side=એક બાજુએ
Rajah (રાજાહ) રાજા
Drive (ડ્રાઇવ) ફરવા જવું તે
Let us cross=ચાલો આપણે ઓળંગીએ
Beautiful (બ્યુટીફુલ) સુંદર
Before (બીફોર) અગાઉ
Pea-cock (પી કૉક) મોર.
Green (ગ્રીન) લીલું.
Gold (ગોલ્ડ) સોનેરી
Close to=પાસે
Grain (ગ્રેઇન) દાણા; અનાજ.
Tame (ટેઇમ) હળી ગયેલું
Hul-lo (હલૂ) અલ્યા! હે!
What's the matter=શું છે.
Are pulling (પુલિંગ) ખેંચે છે.
Quick (ક્વિક) જલદી [નથી.
Don't you see=શું તું જોતો
Snake (સ્નેઇક) સાપ.
Back (બૅક) પાછા ફર્યા.
Hissed (હિસ્ડ) ફુંફાડા મારતો હતો.
Nearly=ઘણું કરીને.
Put (પુટ) મુકયો.

Angry (ઍન્ગ્રિ) ગુસ્સે.
Is holding (હોલ્ડિંગ) ધરે છે.
Cobra (કોબ્રા) અજગર, નાગ.
Bit (બિટ) કરડે [જાય.
Thou could die=તું મરી
Could save (સેઇવ) બચાવે.
Snake-king (સ્નેઇક કિંગ) સાપનો રાજા
Keep far away=દૂર રહો.
Hole (હોલ) દર
Every one=દરેક જણ.
Is afraid of it=તેનાથી બ્હીએ છે
Pulled (પુલ્ડ) ખેંચ્યો
Safe (સેઇફ) સહીસલામત
Next (નેક્સ્ટ) પાસેના
Good bye (ગુડબાઇ) સાહેબજી.
Do you know=શું તમે જાણો છો
Runs away=દોડી જાય છે.
That is way=તે કારણથી.
Still (સ્ટિલ) શાંત, ચુપચુપ
Hare (હેર) સસલું.
Ears (ઇઅર્ઝ) કાન
The dogs try to catch it=કુતરા તેને પકડવાની કોશીશ કરે છે.
But they never catch=પણ તેઓ કદી પકડી શકતા નથી.

Too fast=જોઇતો તે કરતાં જલદી.
Walking along the field=ખેતરમાં થઇ ચાલી આવનો:
Narsoo (નરસૂ) નામ છે.
Farmer (ફારમર) ખેડુત.
To plough=ખેડવુ
Is taking=લઇ જાય છે,
Oxen (ઑક્સન) બળદો.
Early (અર્લિ) વહેલું.
Let us go back now ચાલો હમણા આપણે પાછા જઇએ.
Another way=બીજે રસ્તે
We have had quite a long walk=આપણે છેક લાંબી મુસાફરી કરી છે
Beast (બીસ્ટ) જનાવર: પશુ
Standing (સ્ટૅન્ડિંગ) ઉભેલું.
Shall we run away=શું આપણે દોડી જઇશું.
Elephant (એલિફન્ટ) હાથી.
Strong (સ્ટ્રૉન્ગ) જોરાવર.
Quite (કવાઇટ) છેક.
Tame (ટેઇમ) હળી ગયેલું.
Hurt (હર્ટ) ઇજા કરવી.
Will not hurt=ઇજા કરશે નહીં.
Hanging down (હૅંગિન્ગ) નીચે લટકતી.
In front of=સામે.
Nose (નોઝ) નાક.
Trunk (ટ્રન્ક) સુંઢ.
As well=વળી.
Can pick up (પિક) ઉપાડી શકે છે.
Feeds (ફિડસ) ખાય છે.
Himself (હિમસેલ્ફ) પોતે.
Plantains (પ્લેનટેન્સ) કેળાં.
Now let us go home હવે ચાલો આપણે ઘેર જઇએ.

---

26 THE SUN AND THE MOON

Sun (સન) સૂર્ય
Moon (મૂન) ચંદ્રમાં
Have=ને હોય છે,
Shape (શેઇપ) ઘાટ
Ball (બૉલ) દડા.
Ball of fire=અગ્નિના ગોળા
If there were no sun= જો સુરજ ન હોત તો.
Things (થિંગ્ઝ) વસ્તુઓ.
Would be=થઇ જાત.
Dark (ડાર્ક) અંધારી.

Cold (કોલ્ડ) થંડી.
Plants (પ્લૅન્ટ્ઝ) છોડવા.
Could grow (ગ્રો) ઉગી શકત,
Would die=નાશ પામત,
Are far off from us=આપણાથી ઘણે દૂર છે.
Wide (વાઇડ) વિસ્તારવાળા.
Plain (પ્લેઇન) મેદાન.
Shines (શાઇન્ઝ) પ્રકાશે છે.
By night=રાત્રે.
Light (લાઇટ) અજવાળું.
Bright (બ્રાઇટ) પ્રકાશીત; ચકચકિત.
Is not so bright as the sun=અને તે સૂર્ય જેટલો પ્રકાશીત છે તેટલો તે નથી.
Of its own=પોતાનું.
The moon has no light of its own=ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી.

---

30 BOYS

Good (ગુડ) સારો.
Truth (ટ્રુથ) સાચું.
Wise (વાઇઝ) ડાહ્યો,
Lessons (લેસન્સ) પાઠો.
Well (વેલ) સારી રીતે
Brave (બ્રેઇવ) બહાદુર
Lie (લાઇ) જુઠું
To tell a lie=જુઠું બોલવું.
Will not tell a lie=જુઠું બોલશે નહીં.
The strong (સ્ટ્રૉન્ગ) જબરો. (છોકરો)
To help (હેલ્પ) મદદ કરવાને.
The weak (વીક) નબળાને.
Will try (ટ્રાય) યત્ન કરશે,
Loving (લવિંગ) પ્રેમાળ,
Obeys (ઓબેઝ)–નું કહ્યું માને છે.
Kind (કાઇન્ડ) માયાળુ,
Helps (હેલ્પ્ઝ) મદદ કરે છે,
The boy who=જે છોકરા.
Wishes (વિશિઝ) માંગે છે –તે ઇચ્છે છે,
To be a good man=સારો માણસ.
Will begin (બીગિન) શરૂ કરશે.
That he can=પોતે કરી શકે તે.

COLOURS

Colours (કલર્સ) રંગ
Crass (ગ્રાસ) ઘાસ.

Green (ગ્રીન) લીલું.
Blue (બ્લુ) આસમાની રંગનું
Dew (ડ્યૂ) ઝાકળ.
Gold (ગોલ્ડ) સોનું.
Yellow (યલો) પીળું,
Silver (સિલ્વર) રૂપું.
White (વ્હાઇટ) સફેદ; ધોળું
Iron (આયર્ન) લોઢું
Heavy (હેવિ) ભારે
Feathers (ફેધર્સ) પીછા.
Light (લાઇટ) હલકાં.
Rubies (રૂબિઝ) માણેક.
Red (રેડ) રાતું.
Diamonds (ડાઇમન્ડઝ) હીરા
Copper (કૉપર) ત્રાંબુ
Brown (બ્રાઉન) ભૂરા રંગનું
(Steel) ગજવેલ
Grey (ગ્રે) ધોળા રંગનુ; ભૂરૂં
At break of day=પ્હો ફાટતાં.

31 FLOWERS AND LEAVES.

Bunch (બન્ચ) ઝુમખું
Flowers (ફ્લાવર્સ) ફુલ.
Leaves (લીવ્ઝ) પાંદડાં,
Buds (બડ્ઝ) કળીઓ
Pretty (પ્રિટિ) સુંદર.
Roses (રોઝિઝ) ગુલાબના ફુલો.
Queen (ક્વીન) રાણી.
Smell (સ્મેલ) વાસ આપે છે.
Sweet (સ્વીટ) સરસ.
Will get=થશે.
Bigger (બિગર) વધારે મ્હોટા.
Open (ઓપન) ખીલવું.
Will open=ખીલશે.
Drops (ડ્રોપ્ઝ) ટીપા.

32 LITTLE BOY'S GOOD NIGHT.

(લિટલ બૉયઝ ગુડ નાઇટ) નાના છોકરાની રાતની સલામ.

No longer (નો લૉન્ગર) વધારે વાર નહિ.
Light (લાઇટ) અજવાળું.
Stars (સ્ટાર્ઝ) તારાઓ.
Begin (બિગિન) શરૂ કરેછે.
To peep (પીપ) ડોકિયાં કરવું.
It is time to say (ઇટ ઇઝ ટાઇમ ટુ સે) કહેવાનો વખત થયો છે.
Good night (ગુડ નાઇટ) રાતની સલામ,

Bird's (બર્ડ્ઝ) પક્ષીઓ.
Are asleep (ઍરસ્લીપ) ઉંઘેછે.
Darling (ડારલિંગ) વ્હાલા.
Sleep (સ્લીપ) ઉંઘો.
Well (ઉવેલ) સારી રીતે.
Can sing=ગાઇ શકતે.
Shine (શાઇન) પ્રકાશે છે.
You cannot go to sleep= તમે ઊંધી શકતા નથી.

Awake (અવેઇક) જાગૃત; જાગતા.
Dear (ડીયર) વ્હાલા
Kiss (કિસ) ચુમી લ્યેઓ.
Son (સન) દીકરા
Far and near=દૂરના અને નજદીકના

આપણી નિશાળ.

ગોવીંદ સોમવારે સવારે નિશાળે જતો હતો. ગોપાળ તેને મળવાને તરતજ અંદર આવ્યો. ગોપાળ તેનો મિત્ર છે. તે પાસેના ઘરમાં રહે છે.

ગોપાળ—સાહેબજી ગોવીંદ. તમે નિશાળે જાઓ છો ?

ગોવીંદ—સાહેબજી, ગોપાળ. હા, જવાનો વખત થયો છે. હું હમણાંજ નીકળું છું.

ગોપાળ—મને તમારી સાથે તેડી જશો ? મારા બાપે મને તમારી નિશાળે જવાનું કહ્યું. હું તમારી સાથે આવું ?

ગોવીંદ—અરે હા ? ચાલોની. હું તમને મારી સાથે લઇ જઇશ. જુઓ ? મારા વર્ગના ઓરડાનું ચિત્ર આ રહ્યું. આ મારી નિશાળના કારકુને તે પાડયું હતું.

ગોપાળ—કેવું સારૂં ચિત્ર છે ? હું તમને તેમાં જોઉં છું. ત્રણ છોકરા સાથે મેજ ઉપર તમે બેઠા છો.

ગોવીંદ—તે મેજ નથી. તે ઢળતું મેજ છે. ત્યાં હું ને બીજા ત્રણ છોકરા એક પાટલી પર બેઠા છીએ અને ઢળતું મેજ અમારી આગળ છે. અમારી સ્લેટ તેના પર પડેલી છે. અમારી પછવાડે બીજી ડેસ્ક છે અને બીજા ચાર છોકરા તેના પર બેઠા છે. તમે તેમને ચિત્રમાં જોઇ શકતા નથી. તે ઘણું નાનું છે. પણ તમે એક છોકરાને જોઇ શકો છો.

ગોપાળ—પેલા ઉંચા ઉભેલા ગૃહસ્થ કોણ છે ? તેણે પાઘડી પહેરેલી છે.

ગોવીંદ—એ અમારા વર્ગના શિક્ષક છે.

ગોપાળ—એ શું કરે છે ?

ગોવીંદ—એ અમને શીખવે છે. તેનો ડાબો હાથ પૃથ્વીના ગોળાપર છે. તેની આંગળી હિંદુસ્તાન બતાવે છે. તે કહે છે કે છોકરાઓ આ હિંદુસ્તાન છે. આપણો દેશ છે. પૃથ્વીનો જેવો આકાર છે તેવો તે ગોળાનો છે. તે ગોળ છે. તે એક ઉંચી બેઠક ઉપર છે. તેની પાસે અમારા મહેતાજીનું મેજ છે.

ગોપાળ—દીવાલ ઉપર પેલાં ચિત્ર કયા છે ?

ગોવીંદ—તે નકશા છે. એક ઇંગ્લાંડનો નકશો છે. બીજો હિંદુસ્તાનનો નકશો છે. જયારે તમે નિશાળે આવશો ત્યારે હું તમને વર્ગમાંની બધી ચીજો બતાવીશ. ચાલો હવે આપણે જઇએ નહિ તો આપણે મોડા થઇએ. આ નિશાળમાં ભરવાના દહાડાનો પહેલો દિવસ છે. આજે નિશાળ ઉઘડે છે. ઘણા છોકરા આવશે. તમે તમારી જુની નિશાળ છોડી દીધી છે ?

ગોપાળ—હા. ત્યાં અંગ્રેજી શીખવાતું નથી. મારે અંગ્રેજી ભણવું છે.

ગોવીંદ-પણ તમે અંગ્રેજીમાં વાત કરી શકો છો. તમને વાત કરતાં કોણે શીખવ્યું ? તમે અંગ્રેજી લખી તથા વાંચી પણ શકો છો ?

ગોપાળ—મારા બાપા અંગ્રેજી સારૂં જાણે છે. તેણે મને વાત કરતાં શીખવ્યું. તેણે કહ્યું. પહેલા વાત કરતાં શીખ, પછી વાંચતાં શીખ અને પછી લખતાં શીખ. એ શીખવાનો ઉત્તમ રસ્તો છે ?

ગોવીંદ—તમે અંગ્રેજી ઘણું સારૂં બોલો છો. તમને વાંચતાં ને લખતાં ઘણું સહેલું લાગશે.

ગોપાળ—નિશાળમાં હું કઇ ચોપડી વાંચું ?

ગોવીંદ—તમે પહેલી પ્રાયમર વાંચશો.

ગોપાળ—જયારે હું મહેતાજી સાહેબને મારા વર્ગ શિક્ષક સાથે વાત કરૂં ત્યારે મારે તેમને શું કહીને બોલાવવા ?

ગોવીંદ—તમારે દરેક શિક્ષકને સાહેબ કહેવા.

ગોપાળ—શું તમારી નિશાળમાં છોકરા રમે છે ?

ગોવીંદ—અરે હા! અમે ઘણી રમત રમીએ છીએ. અમે નિશાળમાં સખત મહેનત કરીએ છીએ, અને જયારે નિશાળમાંથી છુટી મળે છે ત્યારે રમીએ છીએ. હમે એક વસ્તુ એકી વખતે કરીએ છીએ અને તે સારી કરીએ છીએ.

ગોપાળ—મારા ભાઇએ મને ગઇ કાલે એક નવો દડો આપ્યો. તે મારી પાસે ઘેર આગળ છે. હું તેવતી આજ સાંજના રમીશ.

(૨) એકી વખતે એકેક ચીજ.

ગોપાળ નિશાળે ગયો.

ગોવીંદ તેને મહેતાજી પાસે લઇ ગયો.

તેણે તેને કહ્યું. તમે તમારા બાપનો કાગળ લાવ્યા છો ?

ગોપાળે કહ્યું ના સાહેબ, પણ હું ઘેર જઇને તે લઇ આવું. તેથી તે ઘેર ગયો. તેના બાપે તેને મહેતાજી ઉપર કાગળ આપ્યો.

મહેતાજીએ તે વાંચ્યો ને તેને એક વર્ગમાં બેસાડયો. સાંજરે તે ઘેર ગયો. તેણે નિશાળમાં આખો દીવસ કામ કર્યું હતું. તેણે પોતાના જોડા કાઢી નાંખ્યા ને પોતાનો નવો દડો લઇને વાડીમાં દોડી ગયો. ત્યાં તે જયાં સુધી થાકી ગયો ત્યાં સુધી રમ્યો.

કામ કરતા હો ત્યારે કામ કરો. રમતા હો ત્યારે રમો. હું કહું છું કે તે સુખી થવાનો રસ્તો છે.

જે સઘળું તમે કરો તે તમારા બળથી કરો.

કટકે કટકે કરેલી ચીજો કદી બરાબર થતી નથી.

જેમ ઘણાં કહે છે તેમ એકી વખતે એક ચીજ ને જો તે સારી કરેલી હોય તો તે નિયમ ઘણો સારો છે.

(૩) શહેનશાહ.

બાપ—મારા છોકરા અહિંઆ આવ. આ ચિત્ર તરફ જો.

છોકરો—બાપા? આ સદ્‌ગ્રહસ્થ કોણ છે?

બાપ—મારા છોકરા, આ શહેનશાહનું ચિત્ર છે.

છોકરો—બાપા, એનું નામ શું છે?

બાપ—એનું નામ જ્યોર્જ છે. આપણે એને પાંચમા જ્યોર્જ કહીએ છીએ. એ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડના રાજા અને હિંદુસ્તાનના શહેનશાહ છે.

છોકરો—આપણે એને પાંચમા જ્યૉર્જ કેમ કહીએ છીએ?

બાપ—એ નામના એ પાંચમા રાજા છે. ઘણા વખત પહેલાં ઇંગ્લાંડમાં જ્યૉર્જ નામના ચાર રાજા થઇ ગયા. આપણા રાજા પાંચમા જ્યૉર્જ છે.

છોકરો—બાપા, એ મોટા રાજા છે?

બાપ—હા, મારા દીકરા, એ આખી દુનીઆમાં સૌથી મોટા રાજા છે. અગાઉ કોઇ પણ રાજા થઇ ગયો તેના કરતાં એ વધારે માણસ પર રાજ્ય કરે છે.

છોકરો—બાપા, એ કયાં રહે છે?

બાપ—એ ઇંગ્લાંડમાં રહે છે. એ એનો સ્વદેશ છે.

છોકરો—એ કદી હિંદુસ્તાનમાં આવે છે?

બાપ—હા, એ હિંદુસ્તાનમાં બે વખત આવ્યા છે.

છોકરો—એ માયાળુ ને ભલા છે?

બાપ—અરે હા. મારા વહાલા દીકરા એ દરેક ઉપર માયાળુ ને ભલા છે. એ પોતાની રૈયતને ચાહે છે. જ્યારે તે સુખી હોય છે ત્યારે એ ખુશી થાય છે.

છોકરો—બાપા. શું એની રૈયત (લોકો) એને ચાહે છે?

બાપ—હા, એની સઘળી રૈયત એને ચાહે છે.

છોકરો—શા માટે તે એને ચાહે છે ?

બાપ—તે એને ચાહે છે કેમકે એ તેને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ તેમને ચાહે છે. તેઓ જાણે છે કે એ માયાળુ અને ભલા છે. એ તેમની સંભાળ લે છે. એ તેમને સંકટમાંથી બચાવે છે. મારા દીકરા તારે પણ એને ચાહવા જોઇએ. એ આપણા રાજા છે.

છોકરો—મારા રાજા માટે હું કાંઇ કરૂં ?

બાપ—હા. મારા દીકરા તું એનું કલ્યાણ કરવાને પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કર; એની સંભાળ લેવાનું અને એને સદા સલામત ને સુખી રાખવાનું ઇશ્વર પાસે માંગ.

ઇશ્વર આપણા રાજા મોટા જ્યૉર્જનું રક્ષણ કરો.
આપણા ઉમદા રાજા લાંબું જીવો.
ઇશ્વર રાજાનું રક્ષણ કરો.

૪ રોમન આંકડા.

બાપ—કેમ, ગોપાળ, તું એક મહિનો થયાં તારી નવી નિશાળે જાય છે. તને તે કેવી ગમે છે.

ગોપાળ—અરે બાપા ! મને તે ઘણી ગમે છે. મારા શિક્ષક મારાપર ને બીજા છોકરાપર ઘણા માયાળુ છે. હું દરરોજ કાંઇ નવું શીખું છું.

બાપ—તું દરરોજ કાંઇ નવું શીખે છે. શું તું નવું શીખે છે ! આજ તું શું શીખ્યો.

ગોપાળ—હમે રોમન આંકડા વિષે બધું શીખ્યા.

બાપ—રોમન આંકડા ! આંકડા શું છે તે તું જાણે છે ?

ગોપાળ—અરે હા. તમે મને તે ઘણા વખત ઉપર શીખવ્યું હતું. આંકડો એ સંખ્યાની નિશાની છે. હમારા શિક્ષક કહે છે કે આંકડાનું બીજું નામ આંક છે. દરેક સંખ્યાને આંકડો હોય છે.

બાપ—તું શું જાણે છે તે મને જોવા દે. તારી સ્લેટ મને આપ. હું તેનાપર એક બે ત્રણ ચાર સંખ્યા લખી લઇશ. હવે તેની પાસે દરેક સંખ્યા માટે આંકડા અથવા આંખ લખ.

ગોપાળ—અરે હા, બાપા! હું તે કરી શકું છું. આ રહી સ્લેટ ને આ રહ્યા આંકડા.

બાપ—હા, તે તદન ખરા છે. તું યાદ રાખે છે તે જોઇને હું ખુશી થયો છું. મને લાગે છે કે તું તારી જુની નિશાળમાં બધી સંખ્યા શીખ્યો હતો, શું તું શીખ્યો નથી?

ગોપાળ—હા. હું સંખ્યા શીખ્યો હતો, પણ તેના અંગ્રેજી નામ શીખ્યો નહોતો. તમે મને તે શીખવ્યું. અને તે સંખ્યાના નામની જોડણી કેમ કરવી તે હું શીખ્યો નહોતો. તે મારી નવી નિશાળમા હું તે શીખ્યો.

બાપ—વારૂ, તું આ નિશાનીને રોમન આંકડા કહે છે?

ગોપાળ—અરે ના? આંકડા લખવાની બે રીત છે પહેલાં હું આ રીતે શીખ્યો. પણ હમારા શિક્ષકે આજે મને બીજી રીત શીખવી.

બાપ—તો પણ તું આ રોમન આંકડા આજ લખી શકે છે?

ગોપાળ—મને તે હજી બરાબર લખતાં આવડતું નથી. પણ મારા શિક્ષકે મને એક નાનું પાનું આપ્યું. તેણે વર્ગમાંના દરેક છોકરાને એકેક આપ્યું. તેણે મને કહ્યું ગોપાળ આ પાનું તું ઘેર લઇ જજે. તેના પર એકથી બાર સુધીની સંખ્યા છે. અને તેના પર સાધારણ આંકડા ને રોમન આંકડા છે, તું ઘર આગળ લખતાં શીખજે.

બાપ—ગોપાળ પેલું પાનું ક્યાં છે.

ગોપાળ—બાપા, તે મારી પાસે ગજવામાં છે. આ રહ્યું.

બાપ—હા, આ ઘણું સારૂં પાનું છે. તું આ આંકડા હમણાં શીખવાનો છે?

ગોપાળ—ના, બાપા, મારે હમણાં રમવું છે. એક કલાક સુધી હું વાડીમાં રમીશ. ત્યાર પછી હું આ આંકડા લખતાં શીખીશ.

બાપ—અરે! તારા શિક્ષકે તને રમવાનું પણ કહ્યું?

ગોપાળ—હમારા શિક્ષકે કહ્યું કે છોકરાઓ જ્યારે દરરોજ તમે નિશાળેથી ઘેર જાઓ ત્યારે રમજો, અથવા ફરવા જજો, અથવા આમ તેમ દોડજો. એથી તમે મજબુત થશો, ને તમે તંદુરસ્ત રહેશો.

બાપ—એ તદ્દન સાચું છે. પણ ગોપાળ તું હવે ચાલ્યો જા ને રમ. કાલ સહવારે મારી પાસે આવજે અને તને રોમન આંકડા આવડે છે કે નહિ તે મને જોવા દેજે.

ઠંડો પવન વાય છે, ઉંડી નદી વહે છે, સફેદ ગાય બરાડે છે, લીલું ઘાસ ઉગે છે. સુંદર પક્ષીઓ ગાય છે, નિશાળનો ઘંટ વાગે છે, મોટા છોકરાઓ વાત કરે છે, નાના છોકરાઓ નિશાળમાં ચલેછે.

૫ શહેનશાહબાનુ.

આ ગ્રેટબ્રિટન ને આયર્લાંડની રાણી અને હિંદુસ્તાનની શહેનશાહ બાનુ મૅરી છે. તે જ્યોર્જ રાજાની સ્ત્રી છે. તે પોતાના ધણી સાથે ઈંગ્લાંડમાં રહે છે. તેનો વડો છોકરો એડવર્ડ પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ છે

પરમેશ્વર આપણી રાણીનું કલ્યાણ કરો!

૬ ઘડીઆળ.

ગોપાળ—સવારની સલામ—બાપા મને હવે રોમન આંકડા આવડે છે. મને તે ગઇ રાત્રે આવડયા, ને આજ સહવારે હું તેને ફરીથી જોઇ ગયો, હું તેઓને હમણાં વાંચી શકું છું.

બાપ—મારા દીકરા એ ખરૂં છે. તે સાંભળીને હું ખુશી થયો છું. હવે અહીંઆં આવ ને મારી ઘડીઆળમાં જો. તેના પર કોઇ રોમન આંકડો તું જોય છે?

ગોપાળ—હા, જે આંકડા હું શીખ્યો તેજ હું જોઉ છું. એકથી બાર સુધી આ રહ્યા. તે ઘડીઆળમાં બધે ફરતા છે.

બાપ—તેં ગઇ કાલે નિશાળમાં કોઈ ઠેકાણે તે જોયા હતા ?

ગોપાળ—અમારા શિક્ષકે કાળાં પાટિયાં પર તે લખ્યા હતા ને મેં તે પાનામાં જોયા. મેં બીજે કોઇ ઠેકાણે જોયા નહિ.

બાપ—ફરીથી વિચાર કર, નિશાળમાં મોટું ઘડીઆળ છે ?

ગોપાળ—અરે હા ? હવે મને ખબર પડી. મે આ આંકડા ઘડીઆળમાં જોયા. પણ તે શું હતા તે મેં જાણ્યું નહિ.

બાપ—મોટું ઘડીઆળ નાના ઘડીઆળ જેવુંજ છે. પણ મોટું ઘડીઆળ મોટું ને ભારે હોય છે. નાનું ઘડીઆળ ઘણું નાનું હોય છે. તું જો, હું મારૂં ઘડીઆળ મારા ગજવામાં મુકું છું. મોટાં ઘડીઆળ ને નાનાં ઘડીઆળના ચંદાપર એકજ નિશાની છે.

ગોપાળ—બાપા, આ નિશાની વિષે તમે મને બધું મહેરબાની કરી કહેશો ?

બાપ—મારી ઘડીઆળમાં જો. તેમાં તેની બધે ફરતી લિટી છે. એ લિટીને આપણે કુંડાળું કહીએ છીએ, તેની નીચે બીજું નાનું કુંડાળું તું જોશે. આ દરેક કુંડાળામાં આઠ કાળી નિશાની અથવા ટપકાં છે. જો તારી મરજી હોય તો તે ગણ. ગણી જો.

ગોપાળ—મોટાં કુંડાળાનાં ટપકાં હું ગણી શકતો નથી, પણ હું નાના કુંડાળામાં ટપકાં ભાગ્યેજ જોઇ શકું છું. તે ઘણા નાના છે.

બાપ—ઘડીઆળમાં કાંઇ ફરતું તું જોય છે ?

ગોપાળ—સોયના જેવી દેખાતી ત્રણ નાની ચીજ હું જોઇ શકું છું. તેમાં એક ઘણી નાની છે જે ઘણી ઝડપથી નાનાં કુંડાળામાં બધે ફરતી ચાલે છે. તેમાં એક લાંબી સોય છે જે મોટા કુંડાળાની આસપાસ ઘણી ધીમે ધીમે ચલે છે. તેમાં વળી ત્રીજી સોય છે, તે બીલકુલ ફરતી નથી

બાપ—આ ત્રણુ સોય ઘડીઆળનાં કાંટા છે.

ગોપાળ—બાપા, તે કાંટા કેમ કહેવાય છે?

બાપ—તે કાંટા કહેવાય છે કેમકે કુંડાળામાં કાળી નિશાની ઓને બતાવે છે. જે નાનો કાંટો આટલી ઝડપથી દોડે છે તે સેકન્ડ કાંટો છે. ત્રણમાંનો સૌથી લાંબો કાંટો મીનીટ કાંટો છે. તું તેને ચાલતાંજ જોઇ શે. ત્રીજો કલાક કાંટો છે. તે પણ ચાલે છે, પણ તે એટલો ધીમે ચાલે છે કે તું તેને ચાલતાં જોઇ શકતો નથી.

ગોપાળ—હું સમજું છું, હું સમજું છું. બાપા મારી ઘડીઆળ વિષે કાંઇ વધારે મને કહી શકશો.

બાપ—મારા દીકરા હમણાં નહિ. તારી મા તને બોલાવતી હોય એમ મને સંભળાય છે. નાસ્તો તૈયાર થયો છે. નાસ્તો કરવા દે.ડ. જયારે તું આજે નિશાળે જાય ત્યારે વખતનું કોષ્ટક શીખજે. કાલ સહવારે મારી પાસે આવજે ને હું તને ઘડીઆળ વિષે વધારે કહીશ

(૭) પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સ.

બાપ- ગઇ કાલે મેં તને શહેનશાહ પાંચમા જ્યૉર્જનું ચિત્ર બતાવ્યું હતું. આ એક બીજું ચિત્ર છે. તેં કોઇ દહાડો જોયું હતું.

છોકરો—હા, બાપા, તે ચોપડીનાં પુઠાં પર છે.

બાપા—તે કોણ છે તે તુ જાણે છે

છોકરો—ના તે કોણ છે? મહેરબાની કરીને મને કહો

બાપ—તે વેલ્સનો પાટવી કુંવર એડવર્ડ છે. એ રાજાનો સૌથી મોટો છોકરો છે. એક દીવસ જો ઇશ્વરની મરજી હશે તો તે રાજા થશે. હાલ તે કુંવર છે. આપણે તેની સંભાળ લેવાને પરમેશ્વરની પ્રાર્થના કરવી જોઇએ.

ઇશ્વર પ્રિન્સ ઓફ વેલ્સનું કલ્યાણ કરો.

(૮) ઘડીઆળ (ચાલુ)

ગોપાળ—બાપા, હું આ રહ્યો. તમે મને કહ્યું હતું કે આજ સહવારે મારાં ઘડીઆળ વિષે હું વધારે કહીશ.

બાપ—બહુ સારૂં, મારા દીકરા. મને યાદ છે. પણ મેં તને કાંઇ કરવાનું કહ્યું હતું. તને તે યાદ છે ?

ગોપાળ—હા, બાપા, ખરેખર મને યાદ છે. મને વખત વિષે બધું આવડે છે. ગઇ કાલે તે કોષ્ટક હું શીખ્યો.

બાપ—તું શીખ્યો, શું તું શીખ્યો ? તારી પરિક્ષા લેવા દે, કેટલા કલાક હોય છે ?

ગોપાળ—દીવસના બાર કલાક હોય છે ને રાતના બાર કલાક હોય છે.

બાપ—સારૂં, એક કલાકની કેટલી મીનીટ થાય છે તે મને કહો.

ગોપાળ—એક કલાકની સાઠ મીનીટ થાય છે ?

બાપ—એક મીનીટની કેટલી સેકન્ડ થાય છે.

ગોપાળ—એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય છે.

બાપ—શાબાશ! હવે અહીંઆં આવ. હું મારી ઘડીઆળ તારા કાન પાસે ધરીશ. તું શું સાંભળે છે ?

ગોપાળ—હું ટીક, ટીક, ટીક ટીક સાંભળું છું.

બાપ—હા, ઘડીઆળ ટીક ટીક કરે છે. દરેક ટીક એક સેકન્ડ થાય છે. એક મીનીટની સાઠ સેકન્ડ થાય છે. ઘડીઆળ એક મીનીટમાં સાઠ વખત ટીકનો અવાજ કરે છે

બાપ—હવે લાંબા મીનીટના કાંટા તરફ જો તે મોટા કુંડાળામાં એક કાળાં ટપકાથી બીજા ટપકા સુધી એક મીનીટમાં ચાલે છે. તે એક કલાકમાં ફરી ફરી વળે છે.

ગોપાળ—હું સમજ્યો. તે પ્રમાણે નાનો સેકન્ડ કાંટો મીનીટ કાંટાની જેટલી ઝડપથી સાઠ ગણો જલદી ચાલે છે!

બાપ—ઘણું સાચું. હવે કલાકના કાંટા તરફ જો. તું તેને ચાલતાં જોઇ શકશે નહિ. પણ તે ફરેજ છે. તે એક આંકડાથી બીજા આંકડા સુધી એક કલાકમાં ચાલે છે. બાર કલાકમાં બરાબર ગોળ ફરી રહે છે.

ગોપાળ—કલાક કાંટો એક આંકડાથી બીજા આંકડા સુધી ફરે છે. તેટલામાં મીનીટ કાંટો બાર આંકડા ફરે છે. તે બારગણું ઝડપથી ફરે છે.

બાપ—એ ખરું છે. મારી ઘડીઆળમાં જો. કેટલા વાગ્યા છે

ગોપાળ—કલાક (ઑકલોક) એટલે શું ?

બાપ—ઑકલોક એ (ઑફ ધી કલૅાક) "ઘડીઆળનાં માટે ટુંકો શબ્દ છે. જ્યારે હું કહું છું કેટલા વાગ્યા ત્યારે મારી કહેવાની મતલબ એ છે જે હમણાં ઘડીઆળમાં કયો કલાક થયો છે. કલાક કાંટો કેટલા કલાક ને મીનીટ કાંટો કેટલી મીનીટ બતાવે છે?

ગોપાળ—કેટલા વાગ્યા છે તે હું કહી શકતો નથી.

બાપ—કલાક કાંટો જરા નવથી ઉપર બતાવે છે. તેથી નવ વાગી ગયા છે. મીનીટ કાંટો કુંડાળાનો ચોથો ભાગ બતાવે છે. તેથી સવાનવ થયા છે.

પા કલાકની પંદર મીનીટ થાય છે. હવે આ પાનાંમાં જો. મેં તારે માટે બનાવ્યાં છે. દરેક પાનું ઘડીઆળનાં ચંદાના ચિત્રનું છે. તેમાં કલાક કાંટો અને મીનીટ કાંટો છે. મેં તેમાં સેકન્ડ કાંટો મુકયો છે. તું તે નિશાળે લઇ જજે ને તારા શિક્ષકને તે બતાવજે. વખત કેવી રીતે કહેવો તે તને કહેશે. ચાલો આપણે નાસ્તો કરવા જઇએ. ઘડીઆળ કહે છે ટીક, ટીક, ટીક, તમારે જે કરવાનું હોય તે જલદી કરો.

વખત જલથી જતો રહે છે.

તમારે જે કંઇ કરવું હોય તો આજેજ કરો.

૯-ટપાલવાળો.

અનંત નવ વરસની ઉમરનો નાનો છોકરો હતો. તે હંમેશા ગામડામાં રહેતો હતો. તે પોતાના પિત્રાઇ ભાઇ ગોવીંદ સાથે પુનામાં રહેવા આવ્યો હતો. તે ગોવીંદને ગુંડુ કહેતો ને ગોવીંદ તેને અંતુ કહેતો.

જ્યારે તે પુનામાં આવ્યો ત્યારે તે બહુ થાકી ગયો હતો. સાંજના મોડું થયું હતું. તેણે થોડો ખોરાક ખાધો ને સુવાને ગયો. તે આખી રાત ઘસઘસાટ ઉંઘ્યો. બીજે દીવસે સહવારે તે વહેલો ઉઠયો. જ્યારે તે નાહ્યો ને લુગડાં પહેર્યાં ત્યારે તે પોતાના પીત્રાઇ ભાઇ ગુંડુ સાથે ઘરના આગળા ઓરડામાં ગયો. આગલું બારણું ઉઘાડું હતું.

અંતુ—હું બારણા આગળ કોઇ માણસને ઉભો રહેલો જોઉં છું. ગુંડુ એ કોણ છે! એને શું જોઇએ છે?

ગુંડુ—અરે અંતુ, તેં કદી ટપાલવાળાને જોયો નથી? એ ટપાલવાળો છે.

અંતુ—તે હાથમાં શું પકડી રહ્યો છે?

ગુંડુ—એ કાગળ છે. તે મારે કે મારા ભાઇને માટે તે અહીંઆં લાવ્યો છે. મારા બાપા મુંબાઇ છે. તેણે હમને કાગળ લખ્યો છે.

અંતુ--તે શું ઉંચકી લઇ જાય છે? પોતાના ડાબા હાથથી તેણે કંઇ પકડયું છે.

ગુંડુ--તે ભુરી ચામડીની કોથળી છે. તે ચામડીના પટાથી લટકાવેલી છે. તે તેના ખભા ઉપર થઇને જાય છે.

અંતુ--તે કોથળીમાં શું છે?

ગુંડુ—એ કોથળી કાગળોથી ભરેલી છે. તે તેને બીજે ઘેર લઇ જાય છે.

ટપાલવાળો--સાહેબ, આ તમારો કાગળ છે.

ગુંડુ—તમારો આભાર માનું છું. આજે હમારા ઘરનો આ એકજ કાગળ છે?

ટપાલવાળો—હા, સાહેબ, આજે એટલોજ છે. સલામ સાહેબ.

ગુંડુ—સલામ સાહેબ, હા, મારા ઉપર મારા બાપનો આ કાગળ છે. તે ગઇ રાત્રે લખ્યો છે.

અંતુ—ગુંડુ, શું તમારા બાપે એ કાગળ અહીંઆ લાવવાને ટપાલવાળાને કાંઇ પૈસા આપ્યા!

ગુંડુ—અરે નહિ, તેણે કાગળ પર ટીકીટ ચોંટાડી છે. આ રહી તે જો. એ અડધા આનાની ટીકીટ છે.

અંતુ—તે ટીકીટ પર કોની છબી છે?

ગુંડુ—હીંદુસ્તાનના શહેનશાહ પાંચમા જ્યોર્જના માથાનું ચિત્ર છે.

અંતુ—ગુંડુ, તારો કાગળ વાંચ.

ગુંડુ—હા, તે વાંચીશ. જો તારી મરજી હોય તો તું પણ તેમાં જો. મને ખબર છે કે તને અંગ્રેજી આવડતું નથી.

આ મારા બાપાનો લખેલો કાગળ છે.

મુંબાઇ ૧૫મી મે ૧૯૧૧.

મારા વ્હાલા દીકરા,

હું તને લખી જણાવું છું કે, ગઇ કાલે ત્રણ વાગતે હમે મુંબાઇ ઉતર્યા. અહીંઆ ઘણી ગરમી પડે છે. મને લાગે છે કે આજ રાત્રે વરસાદ પડશે. વાદળાં ઘણાં ઘણાં થયા છે. હું ને તારી મા તદ્દન સારાં છીએ. ઘર આગળ તમારા સઘળાંની તબીયત કેમ છે તે મને લખી જણાવજે. હું કાલે દુકાને જઇશ ને તારે માટે કેટલીક ચોપડી ખરીદ કરીશ. આજે મારે ઘણું કામ છે. મારે ઘણાં કાગળ લખવાના છે. હમે પાછા કયારે આવશું તે તને ફરીથી લખી જણાવીશ. સલામ, તારી બહેન, ભાઇ ને અંતુ જે આપણા ઘરમાં રહે છે તેને મારી સલામ કહેજે.

હું છું તમારો વ્હાલો પીતા.

૧૦ વાતચીત.

વાત કરવામાં આપણે વારંવાર કહીએ છીએ.

હું ત્યાં વારંવાર ગયો છું.	ત્યાં કોણ છે?
મને ખાત્રી છે કે તે આવ્યો.	ત્યાં જતા નહિ.
જો મારાથી બનશે તો હું તે કરીશ	હું વધારે વાર રાહ જોઇ શકતો નથી.
તમે એમ બે વાર કહ્યું છે.	તેઓ અહીંઆ આવશે નહિ.
તમે ત્યાં તરત જશો.	તમને આ મળશે નહિ.
તે છ વરસની ઉમરનો છે.	અહીંઆ એક સુંદર ઝાડ છે.
તે હમણાંજ અહીંઆ આવશે	અહીંઆ કોઇ નથી.
અમે ઘણી સખત મહેનત કરી છે.	મારી ટોપી કયાં છે.
શું તે મારી ચોપડી નથી?	તે ત્યાં હજી ગયો નથી.
તે સાચું છે.	બહાર જવાને ઘણું મોડું થયું છે.
તમારૂં નામ શું છે?	

૧૧ નાળીએર.

નાળીએરનું ઝાડ ઘણું ઉંચું હોય છે. તેને ડાળી હોતી નથી પણ ઝાડને મથાળે ઘણાં લાંબાં પાંતરાં હોય છે.

તે ઘણું કામનું છે. આ ઝાડનો દરેક ભાગ કામનો છે. એક લીલાં નાળીએરને ભાંગીને ખોલો. તેને ઘણી જાડી છાલ હોય છે. અંદર તમે ફળ જોશો? જાડી છાલને કાથો કહે છે. તેને તડકામાં સુકવે છે ને પછી તેનાં ભુરાં મજબુત દોરડાં બનાવે છે.

ફળને કઠણ કાચલું હોય છે. જ્યારે ફળ પાકે છે ત્યારે આ કાચલું ભુરૂં થાય છે તેના ભાંગીને બે કટકા થાય છે દરેક કટકો પ્યાલા તરીકે વપરાય છે. એક લાંબો હાથો તેને લગાડવામાં આવે છે અને પછી તેને કડછી કહે છે. લીલું નાળીએર મીઠાં પાણીથી

ભરેલું હોય છે. તે પીવામાં ઘણું સારૂં છે. જ્યારે ફળ પાકી જાય છે ત્યારે ઘણું કરીને સઘળું પાણી સુકાઇ જાય છે.

અહીંઆ લીલાં નાળીએરનું ચિત્ર છે ને બીજું પાસે પાકેલાં નાળીએરનું છે. પાકેલાં નાળીએર કરતાં લીલું નાળીએર કેટલું મોટું છે તે જુઓ.

છાલ તેને વધારે મોટું બનાવે છે. લીલાં નાળીએરને મથાળે ડીચકું છે. તે આ ડીચકાથી ઝાડ ઉપર લટકી રહે છે.

પાકેલાં ફળના કાચલાંને ભાંગો. તમે શું જોશો ! અંદરની બાજુએ મીઠું ધોળું કોપરૂં છે. તે ખાવામાં ઘણું સારૂં છે. તેની મીઠાઇ બને છે. કોપરાંને તડકામાં સુકવે છે. મીઠા દુધવાળા રમનું તેલ બને છે. તે ફળને પછી કોપરૂં કહે છે. તેને ઘાણીમાં પીલાય છે ને તેમાંથી તેલ દાબીને કઢાય છે.

૧૨ ટપાલની પેટી.

ગુંડુ—અંતુ, અંતુ, તું ક્યાં છે ?

અંતુ—હું અહીંઆ છું. શું છે ?

ગુંડુ—મારા બાપે જે કાગળ લખ્યો હતો તેનો જવાબ મેં હમણાં લખ્યો છે. તે જોવાની તારી મરજી છે ?

અંતુ—હા ! હા ! મને તે જોવા દે.

ગુંડુ—આ રહ્યો.

પુનાં ૧૭મી મે ૧૯૧૧

મારા વ્હાલા પીતાજી—

તમારા માયાળુ કાગળ માટે હું તમારો આભાર માનું છું. તે મને સહવારમાં વહેલો મળ્યો. ગઇ રાત્રે વરસાદ વરસ્યો ને આજે તદ્દન ઠંડક થઇ છે. રીતાનું માથું ગઇ કાલે ઘણું દુઃખતું હતું પણ હવે તેને તદ્દન સારૂં છે. અંતુ પણ તદ્દન સારો છે ને તે પ્રમાણે હું છું.

મને આશા છે કે તમે પાછા આવશો ત્યારે મારે માટે થોડી સારી ચોપડી લાવશો.

વ્હાલા પીતાજી, સલામ. હમારા સઘળા તરફથી સલામ છે.

હું તમારો વ્હાલો દીકરો ગોન્ડુ છું.

અંતુ—તેં કહ્યું કે હું સારો છું તેથી હું ખુશી થયો છું. હવે કાગળનું તું શું કરવાનો છે?

ગુંડુ—હું તેને પરબીડીઆમાં બીડીશ ને પછી ટપાલમાં નાંખીશ. જો આ તૈયાર થઇ ગયો છે.

મી. પી. કે. નારાયણરાવ.

નંબર ૧૦૦ ફ્રેટ્ર રોડ,

મુંબઇ.

અંતુ—પરબીડીઆં ઉપર શું લખ્યું છે?

ગુંડુ—એ સરનામું છે. પહેલી લીટીમાં મેં મારા બાપનું નામ લખ્યું છે. બીજી લીટીમાં તે જે જગ્યાએ રહે છે તેનું નામ ને ઘરનો નંબર લખ્યો છે. ત્રીજી લીટીમાં શહેરનું નામ મેં લખ્યું છે. દરેક કાગળ ઉપર આના જેવું સરનામું હોવું જોઇએ. કાગળ કયાં લઇ જવો તે ટપાલવાળાને સરનામા ઉપરથી જણાય છે હવે હુ જઇને કાગળ ટપાલમાં નાંખી આવું.

અંતુ—ગુંડુ, હું તારી સાથે આવું?

ગુંડુ—અરે હા! ચાલો આપણે જલદી જવું જોઇએ.

અંતુ– પણ, ગુંડુ, તેં જોડા પહેર્યા નથી. તું આમ ઉઘાડે પગે બહાર જાય છે?

ગુંડુ—આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ નહિતો આપણે મોડું થશે. વખત ગુમાવવાનો નથી. બે વાગતે ટપાલવાળો આવે છે ને કાગળો લઇ જાય છે. હમણાં બેમાં ત્રણ કમ છે. આપણે જલદી દોડતાં જવું જોઇએ.

પછી એ છોકરાં સાથે ટપાળની પેટી તરફ દોડયા. તમે તેમને ચિત્રમાં જોશો. ગોન્ડુ હમણાં પેટીના બાકામાં કાગળ નાખે છે. તેના ઉપર કાગળ એ શબ્દ લખેલા છે તેથી દરેક માણસ કાગળ ક્યાં નાખવો તે જાણી શકે.

અંતુ—કાગળનું ટપાળવાળો શું કરશે

ગુંડુ—તે તેને પોતાની કોથળીમાં મુકશે ને તેને મોટી ટપાળ ઓફીસે લઈ જશે. આ પ્રમાણે બીજા ઘણા ટપાળવાળા બીજી ટપાળની પેટીમાંથી કાગળ લાવશે. પછી તેને મોટી કોથળીમાં ભરવામાં આવશે અને આગગાડી ઉપર લઈ જવામાં આવશે અને આખા હીંદુસ્તાનમાં ઘણી જગ્યાએ મોકલવામાં આવશે.

૧૩. ચંદ્રમા.

અરે, ચંદ્રમા તરફ જો, તે ઘણો ઉંચો પ્રકાશે છે,અરે મા, તે આકાશમાં દીવા જેવો દેખાય છે,

ગયે અઠવાડીએ તે વધારે નાનો હતો અને તે કામઠાં જેવા આકારનો હતો, પણ હમણાં તે વધારે મોટો થયો છે અને "ઓ" ના જેવો ગોળ છે.

પરમેશ્વરે દીવસ ઉપર રાજ્ય કરવાને સુર્ય બનાવ્યો. પરમેશ્વરે રાતના ઉપર રાજ્ય કરવાને ચંદ્રમા બનાવ્યો. પરમેશ્વરે તારા બનાવ્યા જે વળી રાત્રે અજવાળું આપે છે.

૧૪. કન્યાશાળા.

ઘંટ વાગે છે કે તરત નાની છોકરીઓ નિશાળમાં ચાલી આવે છે. તેમાંની દરેક પોતાની ચોપડી રાખવાને પોતાની સાથે એક ઝોળી લાવે છે. દરેક વર્ગમાં હવા અંદર આવવા દેવાને એક બારીવાળો સુંદર સાફ ઓરડો હોય છે. જો પવન ઘણો સખત વાતો હોય તો બારી બંધ કરવામાં આવે છે. છોકરી સઘળી એક પાટલી પર બેસે છે, પણ જ્યારે વાંચવાનો વખત થાય છે. ત્યારે ઉભી થાય છે,

મહેતાજી ખુરશી ઉપર બેસે છે અને છોકરીને વાંચતાં સાંભળે છે. તે તેને ધીમે સભાળથી વાંચવાનું કહે છે. તે તેમની પાસે સઘળા કઠણ શબ્દની જોડણી કરાવે છે. કઠણ શબ્દ ચાકવતી કાળા પાટીઆ પર લખે છે.

છોકરીઓ પાસે કૉપી બુક હોય છે જેમાં સીસાપેનથી અથવા સારી કલમથી લખે છે અને સ્લેટ હોય છે તેનાપર લખે છે ને હિસાબ કરે છે. ઘણી નિશાળમાં એક મહેતીજી હોય છે ને મહેતાજી હોતા નથી. મહેતાજી જે કામ કરે છે તેજ કામ તે કરે છે.

છોકરીઓ નિશાળે આવે છે તે પહેલાં તેઓ પોતાના હાથ ધોય છે ને પોતાના વાળ ઓળે છે. તેના હાથ ને આંગળીઓ કેવી સાફ છે તે જુઓ. નિશાળમાં છોકરીઓ સીવતાં શીખે છે. તેઓ પાસે કંડીઆ હોય છે જેમાં તેઓ પોતાનું કામ, પોતાનું કપડું અને ટાંકણી સોય દોરા ને કાતર રાખે છે.

આપણે આપણી જગ્યાએ સ્વચ્છ હાથ ને ચહેરાવાળા જઇશું,
અને ઘર આગળ ને નિશાળમાં આપણને કહેશે તેમ કરીશું.
અને એ પ્રમાણે આપણે હમેશાં સુખી ને હોંશીઆર થઇશું.
કારણ કે વિદ્યા સોના રૂપા કરતાં વધારે સારી છે.

૧૫ ગઈ કાળ—આજ—ને—આવતી કાળ.

હું આજે ત્યાં જતો હતો. ગઇ કાલે ત્યાં ગયો. આવતી કાલે ત્યાં હું જઇશ. દરેક અઠવાડીએ હું ત્યાં જાઉં છું.

તે તે હમણાં કરે છે. તેણે તે કાલે કીધું. તે તે આવતે વર્ષે કરશે. તે તે દરરોજ કરે છે.

તે આ અઠવાડીએ અહીંઆ આવે છે. તે ગયે મહિને અહીંઆ આવે છે.

તે આવતે વર્ષે અહીંઆ આવશે. તે વારંવાર અહીંઆ આવે છે.

મહેતાજી—આજ સહવારે તમે કેટલે વાગે ઉઠયા ?

છોકરો—હું નવ વાગતે ઉઠયો.

મહેતાજી—અરે? તું નવ વાગતા સુધી ઉઠયો નહિ? તું ઘણો આળસુ છોકરો હોવો જોઇએ. તારે મળસકામાં ઉઠવું જોઇએ.

છોકરો—કાલે હું છ વાગતે ઉઠીશ.

મહેતાજી—એ ખરૂં છે, પણ પાંચ વાગતે ઉઠવું એ વધારે સારૂં છે. તારી પાસે નાનું ઘડીઆળ છે?

છોકરો—ના, પણ મારા ઘરમાં મોટું ઘડીઆળ છે. જ્યારે હું મોટો છોકરો થઇશ ત્યારે મારા બાપ મને નાનું ઘડીઆળ અપાવશે.

૧૯. એક અને એક કરતાં વધારે.

આપણે એમ કહીએ—

એક પક્ષી, બે પક્ષી. ઘણાં પક્ષી.　　એક ઝાડ. બે ઝાડ. ઘણાં ઝાડ.

એક પાંદડું, બે પાંદડાં, ઘણાં પાંદડાં.

એક ચપ્પુ, ઘણા ચપ્પુ.	એક પેટી, ઘણી પેટી.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રી.	એક ઇંડું, ઘણાં ઇંડાં.
એક માણસ, ઘણાં માણસ.	એક દીવસ, ઘણાં દીવસ.
એક બૈરી, ઘણી બૈરી.	એક ઘર, ઘણાં ઘર.
એક આંખ, ઘણી આંખ.	એક પગ, ઘણાં પગ.
એક ડાળી, ઘણી ડાળીઓ.	એક ઘડીઆળ, ઘણાં ઘડીઆળ.
એક સ્ત્રી, ઘણી સ્ત્રીઓ.	એક છોકરૂં, ઘણાં છોકરાં.

૨૦. દાદા.

આ ગરીબ છોકરાને મા કે બાપ નથી. તેનાં મા ને બાપ બંને મરી ગયાં છે. તેને તેના ઘરડા દાદા વગર તેની સંભાળ લેનાર કોઇ નથી. તે ઘરડા માણસને બૈરી ને છોકરૂં કાંઇ નથી. તેને માત્ર પોતાનો દીકરાનો દીકરો છે જે ચાર વરસનો છે. તે ઘેર તે બાળકને એકલો રાખી શકતો નથી. કોઇ તેની સંભાળ લે નહિ. તેથી તે પોતાની સાથે તેને કામે લઇ જાય છે. તે માળી છે. તે આખો દીવસ વાડીમાં સખત મહેનત કરે છે. સાંજના ત્રણ માઇલ દૂર પોતાને ગામ

પોતાને ઘેર જાય છે. જ્યારે તે કામ કરતો હોય ત્યારે તેનો પૌત્ર વાડીમાં આમ તેમ રમે છે. જ્યારે તેઓ આજે ઘેર આવ્યા ત્યારે છોકરો થોડુંક ચાલ્યો. પછી તેને કહ્યું, દાદા, હું થાકી ગયો છું, હું વધારે ચાલી શકતો નથી. ત્યારે તે માયાળુ ઘરડો માણસ ઉભો રહ્યો ને પોતાના પૌત્રને પોતાના ખભાપર લીધો. ચિત્રમાં તમે તેને ઘેર લઇ જતો જોશો. તે સાઠ વરસનો છે. તેના ચહેરાપરના વાળ સફેદ છે. તે ઘણો જોરાવર નથી. પણ તે હજી પોતાના પૌત્રને ઉંચકી શકે છે. જ્યારે તે ઘેર આવશે ત્યારે તે દેવતા સળગાવશે ને પોતાને બંનેને ખાવાને થોડા ચોખા રાંધશે. પછી તે ને તેનો પૌત્ર સાદડીપર સુશે. તેઓ સહવાર સુધી ઉંઘશે.

૧૮. વરસના મહિના.

એક વરસના બાર મહિના હોય છે. તે આ પ્રમાણે.

૧ જાન્યુઆરી. ૨ ફેબ્રુઆરી. ૩ માર્ચ. ૪ એપ્રિલ. ૫ મે. ૬ જુન. ૭ જુલાઇ. ૮ ઓગસ્ટ. ૯ સપ્ટેંબર. ૧૦ અકટોબર. ૧૧ નવેંબર ૧૨ ડીસેંબર. સપ્ટેંબર, એપ્રિલ, જુન ને નવેંબરના ત્રીસ દીવસ હોય છે. ફેબ્રુઆરીના માત્ર અઠાવીશ દીવસ હોય છે. બીજા સઘળા મહિના એકત્રીશ દીવસના હોય છે. પણ ચાર વરસે એક વખત આવતાં લીપઇયરમાં ફેબ્રુઆરીમાં એક દીવસ વધારે હોય છે.

૧૯. રમવાની જગ્યા.

બાપ—ગોપાળ! તું કયાં જાય છે?

ગોપાળ—બાપા, હું રમવાની જગ્યાએ જાઉં છુ. મારી સાથે આવો! મારી સાથે આવોની, ને હું તમને તે બતાવીશ.

બાપ—બહુ સારૂં, મારા છોકરા. મારે હમણાં કાંઇ કામ નથી. હું તારી સાથે આવીશ.

ગોપાળ—અરે બાપા, તમારો ઉપકાર માનું છું. ચાલો આપણે એકદમ જઇએ.

બાપ—ત્યારે આ તારી રમવાની જગ્યા છે. શું તે છે? કેવી સુંદર જગ્યાએ છે? અહીંઆ કેટલા છોકરા છે! તેઓ કોણ છે ને તે શું રમે છે તે મને તું કહી શકશે?

ગોપાળ—હું એમાંના ઘણાખરાને ઓળખું છું. બે છોકરા ભમરડે રમે છે. તેઓ મારા વર્ગમાં છે. તે કેસુ ને ગોન્ડુ છે. કેસુ તેનો ભમરડો ફેરવે છે. ગોન્ડુ પોતાના હાથમાં પોતાનો ભમરડો લઇને પાસે ઉભો છે.

બાપ—જે છોકરા ભમરડા વડે રમે છે તે કોણ છે?

ગોપાળ—એ રામુ ને રંગુ છે. તે દડો રામુનો છે. તેના બાપે તેને ગયે અઠવાડીએ આપ્યો. તે તે ફેંકે છે ને રામુ તેને ઝીલે છે.

બાપ—જે છોકરા આગળ ઉભા છે તે શું કરે છે?

ગોપાળ—તેઓ કુદે છે. જે છોકરો કુદે છે તેનું નામ નાનો છે. બીજા કોણ છે તેને હું ઓળખતો નથી. નાનો ઘણી ઝડપથી દોડી શકે છે. તે વળી ઘણી સારી રીતે કુદી શકે છે. તે હમણાં લાંબી છલંગ મારે છે. કોઇ વખત તેઓ ઉંચી છલંગ મારે છે.

બાપ—ઉંચી છલંગ? તે શું હશે.

ગોપાળ—બે થાંભલા વચ્ચે તેઓ લાકડી કે દોરી મુકે છે. પછી એક છોકરો દોડે છે ને તેની ઉપર થઇને કુદી જવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

બાપ—ગોપાળ, તું કેટલે દુર ને કેટલો ઉંચો કુદી શકે છે?

ગોપાળ—હું છ ફુટ દુર ને ત્રણ ફુટ ઉંચે કુદી શકું છું.

બાપ—એ ઘણું સારૂં છે. હવે મારે ઘેર પાછાં જવું જોઇએ. તું અહીંઆ રહીને રમ. તું કયાં છે તે હું તારી માને કહીશ. પણ મોડો આવતો નહિ. અંધારૂં થયાં પહેલાં આવજે.

૨૦. ફરીથી કરો.

એક વખત રામ નામનો નાનો છોકરો હતો. તે આઠ વર્ષનો હતો ને તે દરરોજ નિશાળે જતો.

રામ ચાલાક છોકરો નહોતો. તે વારંવાર પોતાના વર્ગમાં છેલ્લો રહેતો. તે સારૂં વાંચી શકતો પણ તે પોતાની સ્લેટ પર દાખલા કરી શકતો નહિ. એક દિવસે માસ્તરે છોકરાઓને દાખલો ગણવા આપ્યો. તેમને પાંચ હારના આંકડા ઉમેરવાના હતા. બીજા બધા છોકરા જલદી દાખલા કરતા. તેઓ પોતાની સ્લેટ મહેતાજી પાસે લાવતા ને તેને જવાબ બતાવતા. તેના દાખલાબધા સાચા હતા.

રામ પણ પોતાની સ્લેટ લાવતો. પણ જવાબ તદ્દન ખોટો હતો.

મહેતાજીએ કહ્યું તારી જગ્યાએ પાછો જા. તારો જવાબ ભુસી નાંખ ને આંકડાનો ફરીથી સરવાળો કર.

રામ પાછો ગયો, પોતાની જગ્યાએ બેઠો ને આંકડાનો સરવાળો કર્યો. તેણે કહ્યું, મેં કર્યો છે. મહેતાજીએ કહ્યું. અહીંઆ આવ ને તારી સ્લેટ બતાવ. મહેતાજીએ તેની સ્લેટમાં જોયું. તેણે કહ્યું. પાછો આ ખોટો છે. ફરીથી એકવાર સરવાળો કરી જો. રામે કહ્યું. શું કામનું છે. હું તે કરી શકતો નથી. તે ઘણો અઘરો છે. મહેતાજીએ જવાબ દીધો. ના, બીજા બધા છોકરાએ તે કર્યો છે. તે ઘણો અઘરો નથી. રામ ફરીથી પ્રયત્ન કર.

રામ પોતાની જગ્યાએ પાછો ગયો. તેણે આંકડાનો સરવાળો ધીમેથી ને સંભાળથી કર્યો. પછી તેણે પોતાની સ્લેટ પોતાના મહેતાજીને બતાવી.

તેના મહેતાજીએ કહ્યું. આ વખત જવાબ ખરો છે. સાબાશ રામ! પહેલી વખત તું કાંઇ કરીશ કે નહિ તો ફરીથી પ્રયત્ન કરજે. જ્યાં સુધી તું તે કરી શકે ત્યાં સુધી પ્રયત્ન કરી રાખજે. કોઇ વખત એમ ન કહેવું કે હું તે કરી શકતો નથી. હું તે કરી શકું છું એમ કહેજે.

મરજીથી કામ કરો. તેનો છેડો તમે જોઇ શકો ત્યાં સુધી સખત મહેનત કરો. મારા નાના મિત્ર જ્યાં સુધી સઘળું સરળ થાય ત્યાં સુધી ફરીથીને ફરીથી કરો. કદી છોડી દેતા નહિ. (હીંમત હારી

જતા નહિ) ફરીથી. એકવાર શરૂ કરો તમારા સઘળાં બળથી (એકવાર ફરીથી પ્રયત્ન કરો. ને ધીમે ધીમે તમે સાચે રસ્તે પહોંચશો.

૨૧. જે ઘર રામે બાંધ્યું તે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તે આ રહ્યું.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તે આ છે.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બીલાડી કરડી તે આ રહી

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો હતો તેને જે બીલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બીલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તે આ રહ્યો.

રામે જે ઘર બાંધ્યું તેમાં જે છોકરો રહેતો હતો તેને જે બીલાડી કરડી તેને જે કુતરાએ પકડી તે કુતરાને જે કાગડાએ ચાંચ મારી તેની પછવાડે જે સમડી પડી તે આ રહી.

૨૨. સાચું કહો.

વેંકટ ને કમળા નામનાં બે છોકરાં હતાં. એક દહાડો ઘરના આગલા ઓરડામાં તેઓ રમતાં હતાં. ત્યાં ટેબલ પર એક આરસી હતી ને તે તેઓએ જોઇ નહોતી. જેવામાં તે રમતાં હતાં તેવામાં વેંકટે કમળાને મેજ તરફ ધક્કો માર્યો. તે કાચ જમીન પર પડ્યો ને ભાગી ગયો. બંને છોકરાં રડવા લાગ્યાં.

કમળા—ભાઇ, તેં મને શા માટે ધક્કો માર્યો? જો, કાચ ભાંગ્યો છે.

વેંકટ—તને ધક્કો મારવાનો મારો ઇરાદો નહોતો. હવે આપણે શું કરીશું? એમાં બધો ત્હારો વાંક છે.

કમળા—આપણે બંને રમતાં હતાં. એમાં મારો વાંક છે એમ તું શા માટે કહે છે? તેમાં તારો પણ વાંક છે. પણ શું કરીશું.

વેંકટ—જો બાપાને માલમ પડશે તો તે ગુસ્સે થશે. આપણે તેને કોઇ ઠેકાણે સંતાડીએ નહિ?

કમળા—ના. ના. કોઇ વખતે અથવા બીજી વખતે તે માલમ પડી આવશે. આપણે બાપાને કહી દેવું એ સારૂં છે ને કહેવું કે હમે દીલગીર છીએ. કદાચ તે વખતે તે ઘણા ગુસ્સે થશે નહિ.

વેંકટ—મને ધાસ્તી છે કે તે ગુસ્સે થશે. આપણે માને કહીએ તો કેવું સારૂં? કદાચ તે બાપાને ગુસ્સે નહિ થવાનું કહેશે.

જ્યારે તેઓ બોલતા હતા ત્યારે તેઓની મા ઓરડામાં આવી. તે થાકી ગઇ હતી ને ખુરશી પર બેસી ગઇ. છોકરાં તેની પાસે ગયાં ને નીચું જોઇને તેની આગળ શાંત રીતે ઉભા રહ્યા.

માએ જોયું કે કાંઇ નવું જુનું થયું છે. તેણે કહ્યું તમે આટલા શાંત કેમ ઉભા છો? તમે કાંઇ નુકસાન કર્યું છે? પછી કમળા ડુસકાં ભરવા લાગી ને વેંકટ પોકેપોક મુકીને રડયો. પછી તેની માએ કહ્યું છોકરાં તમે શા માટે રડો છો? કોઇએ તમને હરકત કરી છે! શું થયું છે! રડો નહિ.

કમળા—મા, હમે રમતા હતા. ને હમે કાચને ધકકો મારી પાડી નાંખ્યો ને ભાંગ્યો. હમે ઘણા દીલગીર છીએ ને હમને બીક લાગે છે કે બાપા હમારી ઉપર ગુસ્સે થશે,

મા—એટલુંજ કે? તમે કાચ ભાંગ્યો તે માટે હું દીલગીર છું. પણ તમે મને સાચું કહ્યું છે માટે હું ઘણી ખુશી છું. ધાસ્તી રાખતા નહિ. હું તમારા બાપને કહીશ. તે તમારા ઉપર ગુસ્સે થશે નહિ કેમકે તમે સાચું કહ્યું છે.

૨૩ હોડી.

આ પાણીથી ભરેલી ઉંડી નદી છે. આપણે તેને ચાલીને ઓળંગી શકતા નથી. પણ પાસેજ એક પૂલ છે જે એક નાકાથી બીજા નાકાં સુધી છે. જાણે રસ્તો હોય તેમ તે પુલપર નદી ઉપર થઇને જાઓ. તેનાપર કેટલાંક માણુસને હમણાં ચાલતાં જોશો.

નદી પુલની તળેથી જાય છે. નદીની બે બાજુ કીનારા કહેવાયછે. પાણી કીનારાની વચ્ચે થઇને જાય છે. નદી વહીને કયાં જાયછે?

બધી નદી જમીન ઉપર થઇને વહે છે ને આખરે દરીઆમાં જાય છે. નદીમાં બધું પાણી કયાંથી આવે છે. તે વાદળાંમાંથી જમીન ઉપર પડે છે ને નદીમાં વહી જાય છે. પાસેના કીનારા સાથે બાંધેલી પેલી હોડી કેવી સુંદર ને મોટી છે? તે લાકડાનાં બનાવેલાં નાનાં ઘર જેવી છે ને તે પાણી ઉપર તરે છે. બારી બારણાં વાળા અંદર ઓરડા છે. ચાર બારી ઉઘાડી છે ને સાત બંધ છે. બારણું ઉઘાડું છે હોડીને મથાળે હું બે ખુરશી જોઉ છું. તે શા માટે મુકેલી છે ? જ્યાર સૂર્ય અસ્ત પામે છે ને ઠંડક હોય છે ત્યારે સાંજના હોડીમાંના ગ્રહસ્થ માણુસને બેસવા માટે છે. તું નાને દાદરેથી મથાળે જઇ શકશે. તેને ત્રણ પગથીઆં છે. ઉપલાં પગથીઆંપર એક માણુસ બેઠો છે. હોડી કીનારા ઉપર દોરડાંથી બાંધી છે.

પાણી ઉપર હોડી કેવી રીતે ચાલે છે? માણુસો વાંસ વતી આગળ હડસેલે છે. હમણાં હોડીવાળા પોતાના હાથમાં વાંસ લઇને હોડીને મથાળે ઉભો છે.હોડી નીચે પાણીમાં પેલી કાળી વસ્તુ શું છે?

તે હોડીનો પડછાયો છે. નીચે બીજી હોડી હોય એમ દેખાય છે. છેક દુર નદીના બીજા કીનારા પાસે આના જેવી બીજી હોડી હું જોઉં છું. વરસાદ નદીને ભરે છે. નદીઓ દરીઆમાં વહે છે.

૨૪. ભુતકાળ ને વર્તમાનકાળ.

આજે.	કાલે.	આજે.	કાલે.
હું કહું છું	મેં કહ્યું	તે કહે છે	તેણે કહ્યું
હું કરૂં છું	મેં કર્યું	તે કરે છે	તેણે કર્યું
હું છું	હું હતો	તે છે	તે હતો
હું આપું છું	મેં આપ્યું	તે આપે છે	તેણે આપ્યું
હું કહું છું	મેં કહ્યું	તે કહે છે	તેણે કહ્યું
મારી પાસે છે	મારી પાસે હતું	તેની પાસે છે	તેની પાસે હતું
હું જાઉં છું	હું ગયો	તે જાય છે	તે ગયો
હું સાંભળું છું	મેં સાંભળ્યું	તે સાંભળે છે	તેણે સાંભળ્યું
હું મેળવું છું	મેં મેળવ્યું	તે મેળવે છે	તેણે મેળવ્યું
હું આવું છું	હું આવ્યો	તે આવે છે	તે આવ્યો
હું જાગું છું	હું જાગ્યો	તે જાગે છે	તે જાગ્યો
હું બેસું છું	હું બેઠો	તે બેસે છે	તે બેઠો
હું લાવું છું	હું લાવ્યો	તે લાવે છે	તે લાવ્યો
હું ખરીદું છું	મેં ખરીદ્યું	તે ખરીદે છે	તેણે ખરીદ્યું
હું પીઉં છું	મેં પીધું	તે પીએ છે	તેણે પીધું
હું ખાઉં છું	મેં ખાધું	તે ખાય છે	તેણે ખાધું
હું જોઉં છું	મેં જોયું	તે જોય છે	તેણે જોયું
હું ઉંઘું છું	હું ઉંઘ્યો	તે ઉંઘે છે	તે ઉંઘ્યો

૨૫. તારા.

જ્યારે સૂર્ય અસ્ત પામે છે ત્યારે રાત્રે ચકચકીત તારા પ્રકાશે છે. તે એટલા બધા છે કે આપણે તેને ગણી શકતા નથી વે ઉઘાડ દે થતાં દેખાય છે ને તેથી આપણે કહીએ છીએ કે તે ચમકે છે.

તે આકાશમાં હીરા જેવા દેખાય છે. દીવસના વખતમાં આપણે તેને સૂર્યના ચકચકીત અજવાળાને લીધે તેને જોઇ શકતા નથી.

નાના તારા તમે ઝાકો ઝળકો. તમે કેવા છો તેથી હું કેવો અચંબો પામું છું. દુનીઆમાં છેક ઉંચે આકાશમાં હીરા જેવા છો.

જ્યારે ચળકતો સુર્ય આથમે છે, જ્યારે ઓસથી ઘાસ ભીનું છે, ત્યારે તમે તમારૂં થોડું અજવાળું જે બતાવો છો તે આખી રાત ચળકે છે.

૨૫. જમણ.

અહીંઆ ત્રણ માણસો પોતાનું ભોજન ખાય છે. દીવસનાં પહેલાં ભોજનને આપણે નાસ્તો કહીએ છીએ. હમણાં એક વાગ્યો છે. આ ત્રણ માણસે સહવારથી સખત મહેનત કરી છે. તેઓને ઘર છોડયા પહેલાં પીવાને થોડી કાફી ને ખાવાને ચોખાની રોટલી મળી હતી. તે તેનો નાસ્તો હતો. પણ તે વખતે આઠ વાગ્યા હતા. પાંચ કલાક સુધી તેઓને કાંઇ ખોરાક મળ્યો નહોતો અને તેઓ હમણાં ભુખ્યા ને તરસ્યાં છે. તેથી સુંદર વાડીમાં કેટલાંક ફુલનાં કુંડાં જ્યાં કોઇ તેને જોઇ શકે નહિ તેની પછવાડે તેઓ પોતાનું ભોજન લે છે. દરેક માણસ પાસે તેની આગળ થાળી છે. તે થાળીમાં થોડાં સુંદર ધોળા બાફેલા ચોખા છે. દરેક થાળીની લગોલગ કઢી ને ચટણીથી ભરેલી નાની પહોળી રકાબી તમે જોશો. કઢી ઘણી ઉની છે. તેમાં મરચાં ને મરી છે. એક માણસ હમણાં થોડું પાણી પીએ છે. વચલો માણસ પોતાને હાથે મુઠો ભરીને ચોખા લે છે. ત્રીજો માણસ પોતાના હાથ ઉપર એક નાનાં વાસણમાંથી થોડું પાણી રેડે છે. તે ખાય છે તે પહેલાં તેમાંથી પોતાના હાથ તે ધોશે. મરચાં વાડીમાં ઉગે છે. તે ઘણાં ગરમ હોય છે. કેટલાંક લાંબા, કેટલાંક ગોળ કેટલાંક લીલા ને કેટલાંક રાતાં હોય છે. જે ખાનું આપણે રાત્રે ખાઇએ છીએ તે વાળુ કહેવાય છે. આજ રાત્રે આઠ વાગતે આ માણસોને પોતાના વાડામાં વધારે કઢી ને ચોખા મળશે. તેઓ તે ઘેર ખાશે. પછી તેઓ સુશે ને ઉંઘી જશે. જેઓ

દીવસે સખત મહેનત કરે છે તે રાત્રે સારી રીતે ઉંઘે છે. આળસુ કદી ઉંઘી શકતો નથી. જો તમારે સારી રીતે ઉંઘવું હોય તો તમારે સખત મહેનત કરવી જોઇએ. આપણે સહવારમાં નાસ્તો લઇએ છીએ, દીવસે ભોજન લઇએ છીએ, રાત્રે વાળુ કરીએ છીએ.

૨૭. ઉદ્ધત છોકરો.

આ નાની છોકરી આજ સહવારે પોતાની માને માટે થોડું પાણી લાવવાને કુવે ગઇ હતી. તેનો ભાઇ તેને મદદ કરવાને તેની સાથે ગયો હતો. પણ તે ઉધ્ધત છોકરાએ શું કર્યું? જેવામાં તે પોતાની બહેનની પછવાડે ચાલતો હતો ત્યારે તેણે તેને ધક્કો માર્યો. વાસણ નીચે પડયું ને પાણી ઢોળાઇ ગયું. પછી પોતાની ગરીબ નાની બહેન જે રડવા મંડી હતી તેની તરફ હસતો ઉભો રહ્યો. તેને ધાસ્તી લાગી કે હું વખતસર પાછી લાવી શકીશ નહિ. આપણે આપણા ભાઇ ને બહેન ઉપર માયાળુ થવું જોઇએ. આપણે તેને ખીજવવાં ન જોઇએ. આપણે તેને રાજી રાખવાને પ્રયત્ન કરવો જોઇએ. તેને મદદ કરવાને આપણે હંમેશાં તૈયાર રહેવું જોઇએ. આપણે દરેક તરફ સભ્ય થવું જોઇએ. જ્યારે આપણે કાંઇ ચીજ માંગીએ ત્યારે આપણે આ મને આપ એમ કહેવું ન જોઇએ, પણ જો તમારી મરજી હોય. અથવા મને મહેરબાની કરીને આ આપો. અને જ્યારે આપણે કાંઇ ન જોઇતું હોય ત્યારે આપણે કહેવું જોઇએ કે ના, આપનો આભાર માનું છું. આપણે હમેશાં જ્યારે આપણે કોઇ ગ્રહસ્થ માણસ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે સાહેબ અને જ્યારે આપણે કોઇ બાઇ સાહેબ સાથે બોલતા હોઇએ ત્યારે બાઇ સાહેબ કહેવું જોઇએ. જ્યારે તમે સહવારમાં તમારા બાપ, મા, બહેન કે ભાઇને મળો ત્યારે સહવારની સલામ કહેજો. તે જ્યારે તમે રાત્રે સુવા જાઓ ત્યારે તેમને રાતની સલામ કહેવી. જ્યારે તમે તમારા દોસ્તદારથી છુટા પડો ત્યારે સલામ કહેવી. નિશાળમાં જ્યારે તમે તમારા મહેતાજીને

મળો ત્યારે સહવારની સલામ સાહેબ કહેવી, ને જ્યારે નિશાળેથી છુટી મળે ત્યારે સાહેબ, સાંજની સલામ કહેવી.

સભ્ય થાઓ

સારા નાના છોકરાઓ હું કરીશ અથવા આ મને આપો એમ કદી કહેવું ન જોઇએ. ના, બીલકુલ એવી રીત નથી. માને કહો કે તમારી મરજી હોય તો. દરેક જણને જે તમારી મર્જીર હોય (મહેરબાની કરીને) એમ કહો, ને ગ્રહસ્થ માણસને હા સાહેબ, ને બાઇ સાહેબને હા બાઇ સાહેબ કહો.

૨૮. ખેતરમાં ફરવું.

રામુ એક છોકરો હતો જે પોતાની આખી જીંદગાની સુધી ગામડામાં રહેતો. તે શહેર વિષે કંઇ જાણતો નહોતો. તે તમને પોતાના ગામના કોઇ પક્ષી પશુ કે ઝાડનાં નામ કહી શકતો. તે બાર વરસનો હતો. તે ચાલાક છોકરો હતો. તેને રંગુ નામનો પિત્રાઇ ભાઇ હતો જે નવ વરસનો હતો.

રંગુ હંમેશાં શહેરમાં રહેતો હતો. તે ગામડા વિષે કાંઇ જાણતો નહોતો. તે પક્ષી ને પશુ વિષે ઘણું થોડું જાણતો એક વખત તે માંદો પડગો ને પાતળો ને નબળો થઇ ગયો. તેના બાપે તેને ગામડામાં તેના પિત્રાઇ ભાઇ રામુ સાથે રહેવાને મોકલ્યો. તેણે કહ્યું કે ગામડાની હવા સારી હોય છે. તેથી રંગુને ફાયદો થશે.

પહેલાં રંગુ ઘરમાં રહેતો હતો. પણ તે તરત મજબુત ને તંદુરસ્ત થયો. એક સહવારે બે છોકરા ગામડામાં ફરવાને ગયા.

રામુ—રંગુ આજનો દિવસ સારો છે. હમણાં છ વાગ્યા છે. મારી સાથે બહાર ફરવા ચાલ તેથી તને ફાયદો થશે. શહેરમાં જે ચીજો તું જોતો નથી તેવી ઘણી ચીજો તું જોશે. તારી ટોપી ને જોડા પહેર.

રંગુ—અરે રામુ, તારો આભાર માનું છું. હું તદ્દન તૈયાર થઇને આ રહ્યો. આપણે ક્યાં જઇશું ?

રામુ—હું તને સડકે લઇ જઇશ. પછી આપણે ખેતર ઉપર થઇને તળાવ સુધી ચાલીને જઇશું. પછી આપણે પાછા આવીશું. એટલામાં એક કલાક થઇ જશે. પછી તડકો પડશે. હમણાં તદ્દન ઠંડી છે. સૂર્ય ઉગ્યો નથી.

રંગુ—પેલું કેવું મોટું સુંદર ઝાડ છે ? રામુ તે શેનું છે?

રામુ—આ આંબાનું ઝાડ છે.

રંગુ—હું તેનાપર એક પણ કેરી જોતો નથી.

રામુ—ના. આ કેરીની મોસમ નથી. આપણને જુન જુલાઇ સુધી મળશે નહિ.

રંગુ—અરે રામુ. પેલું બેડોળ કાળું પક્ષી ઉડે છે તે શું છે?

રામુ—તે પક્ષી નથી. તે ચામાચેણુ છે. તે પાંખવાળા ઉંદર જેવું દેખાય છે. તે ઘુવડની માફક આખો દીવસ ઉંઘે છે અને રાત્રે આમ તેમ ઉડે છે. તે ચામાચેણુ કોઇ ઝાડ કે જુની દીવાળમાં તેના દરમાં ઘેર ઉડતું જાય છે. પણ તું કેમ ઉભો રહ્યો છે ?

રંગુ—હું ઝાડમાં કાંઇ જોઉં છું. ત્યાં જો. હું ધારૂં છું કે તે વાંદરો હોવો જોઇએ. મેં એક વખત વાંદરો જોયો હતો પણ તે આના જેવો નહોતો.

રામુ—હા ? હવે હું તેને જોઇ શકું છું. તે તેના ડાબા હાથથી ડાળીને પકડી રહ્યો છે. પોતાની પીઠપર હવામાં તેણે તેની પુંછડી પકડી છે. તે આપણી તરફ જોય છે. હા, તે હનુમાન વાંદરો હોય છે.

રંગુ—હું પૈડાંનો અવાજ સાંભળું છું. અહીંઆ ગાડી આવે છે.

રામુ—હા, રસ્તાની એક બાજુએ ચલો આપણે જોઇએ.

મેં આવી સુંદર મોટી ગાડી કદી જોઇ નથી. એમાં કોણ છે?

રંગુ—રામુ, હું તને તે કહીશ. એ રાજા સાહેબ છે. તે શહેરમાં રહે છે. હું તેને વારંવાર તેની ગાડીમાં જોઉં છું. તે અહીંઆ કોઇ મોટા માણસને મળવા આવ્યા છે. તે સહવારના ફરવા નીકળ્યા છે. તે ઘણા પૈસાદાર છે ને તે ઘણા મોટા ઘરમાં રહે છે.

રામુ--વારૂ, ચાલો આપણે રસ્તો છોડીને જઇએ. ચાલો આપણે ખેતર ઓળંગીને જઇએ. આ તળાવ છે. તું તે જોઇ શકે છે.

રંગુ--ઝાડપર પેલું સુંદર મોટું પક્ષી કયું છે? મેં અગાઉ આવું સુંદર પક્ષી કદી જોયું નથી.

રામુ—હા, રંગુ. તે ખુબસુરત પક્ષી છે. એ મોર છે. આપણે તેને પક્ષીની રાણી કહીએ છીએ જુઓ તેની પુંછડી તદ્દન લીલી ને સોના જેવી છે. તે આપણા ઘરની પાસે ઝાડ પર વારંવાર બેસે છે. આપણે તેને દાણા ખવાડીએ છીએ. તે ઘણું પળાય એવું છે. તે નીચે ઉડીને દાણા ખાય છે.

રંગુ—મેં મોર વિષે વારંવાર સાંભળ્યું છે પણ મેં અગાઉ એક પણ જોયું નથી. અરે! શું થયું? તું મને પાછો કેમ ખેંચે છે.

રામુ--રંગુ, રંગુ, પાછો આવ. જલદી કર. તારી પાસે સાપ જોતો નથી. પાછો ચાલ. પાછો ચાલ.

રંગુ—હા, હા, તે કેવો ફુંફાડા મારે છે? મેં લગભગ તેનાપર પગ મુકયો હતો. તે કેવો ગુસ્સે દેખાય છે. તેણે પોતાનું માથું કેવું ઉંચુ રાખ્યું છે.

રામુ—એ ઝેરી સાપ છે. ઘણો મોટો નાગ. જો તે તને કરડયો હોત તો તું મરી ગયો હોત. કોઇ પણ ઉપાયથી બચત નહીં. તે મોટો સાપનો રાજા છે. તેનાથી બહુ દુર રહેજો. તે આ ખેતરમાં એક દરમાં રહે છે. દરેકજણ તેનાથી બીએ છે.

રંગુ—તેં મને પાછો ખેંચ્યો તેથી હું રાજી થયો. હવે આપણે બીજા ખેતરમાં સહીસલામત છીએ. સાપના રાજાને સલામ છે. હું તેને ફરીથી જોવા ઇચ્છતો નથી.

રામુ—રંગુ, પેલું સુંદર નાનું પ્રાણી કયું છે. તે દોડી જાય તે પહેલાં તેને જો. આપણે તેને જોતા નથી એમ તે ધારે છે. તેજ કારણથી તે આટલું શાંત બેસી રહ્યું છે.

રંગુ—ના, મેં તેને આજેજ જોયું.

રામુ—તે સસળું છે. તે ખેતરમાં રહે છે. તે ઘણી ઝડપથી દોડે છે. કેવા મોટા કાન તેને છે. તમે તેને પકડી શકશો નહિ. કુતરા તેને પકડવાને પ્રયત્ન કરે છે પણ તે પકડી શકતા નથી. તે ઘણી ઝડપથી દોડે છે.

રંગુ—રામુ, ખેતરમાં ચાલે છે તે માણસ કોણ છે.

રામુ—તે ખેડુત નરસુ છે. તે ખેતર ખેડવા જાય છે. તે પોતાની સાથે તેના બે બળદ લઇ જાય છે. તે સહવારના પહોરમાં ઘણો વહેલો તેનું કામ કરવા જાય છે.

રંગુ--રામુ, ચાલો આપણે પાછા જઇએ. મહેરબાની કરીને સાપના રાજા પાસે જતા નહિ.

રામુ---અરે નહિ. હું તને પાછો બીજે રસ્તે લઇ જઇશ. આપણે તદ્દન લાંબે રસ્તે ફરવા આવ્યા છીએ.

રંગુ--અરે રામુ. ઝાડ નીચે ઉભું રહેલું પેલું મોટું પ્રાણી કયું છે? આપણે દોડી જઇશું?

રામુ—ના. ના. તે ફક્ત હાથી છે. તે ઘણો જોરાવાર છે. પણ તે તદન પાળી શકાય એવો છે. તે આપણને હરકત કરશે નહિ.

રંગુ—તેના ચહેરા આગળ નીચે લટકતી લાંબી વસ્તુ શું છે?

રામુ—ને તેનું નાક છે. આપણે તેને સુંઢ કહીએ છીએ.

રંગુ—મેં આવું લાંબુ નાક આજેજ જોયું.

રામુ—તે વળી લાંબા હાથ જેવું છે. હાથી એ વડે કોઇપણ વસ્તુ ઉંચકી શકે છે. તેને વડે પાણી પીએ છે. આપણે કાલે સહવારે ફરીથી ફરવા આવીશું. હું મારી સાથે કેટલાંક કેળાં લાવીશ. આપણે તેને ખાવા આપીશું. ચાલો હવે આપણે ઘેર જઇએ.

૨૯. સુર્ય ને ચંદ્રમા.

સુર્યને ચંદ્રને દડાના જેવો આકાર હોય છે. સુર્ય અગ્નિનો મોટો દડો છે. જો સુર્ય નહોત તો સઘળી ચીજો અંધારાવાળી ને ઠંડી હત. કોઇ પણ છોડવો ઉગત નહિ ને બધી વસ્તુ મરી જાત. સુર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દુર છે તેથી તેઓ ઘણા નાના દેખાય છે.

જ્યારે આપણે વિશાળ મેદાનમાં ઉભા રહીએ જે મોટાં ઝાડ આપણાથી દુર છે તે નાના છોડવા જેવા દેખાય છે. પણ જ્યારે આપણે તેને તે જેવાં મોટાં હોય છે તેવા મોટાં જોઇએ છીએ.

આપણે સુર્ય ને ચંદ્ર પાસે જઇ શકતા નથી. ને તેથી તેઓ કેટલા મોટા છે તે આપણે જોઇ શકતા નથી.

ચંદ્રમા રાત્રે પ્રકાશે છે. તેનું અજવાળું ઠંડું હોય છે. ને સુર્યના અજવાળાં જેટલું ચકચકિત નથી.

ચંદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી. તેને સુર્ય તરફથી અજવાળું મળે છે.

સુર્યને ચંદ્ર આપણાથી ઘણે દુર છે. તેથી તેઓ નાના દેખાય છે ચદ્રને પોતાનું અજવાળું નથી. તેને સુયં તરફથી અજવાળું મળેછે.

૩૦ છોકરા.

સારો છોકરો હમેશાં સાચું કહેશે ડાહ્યો છોકરો તેના પાઠ સારી રીતે કરે છે. બહાદુર છોકરો જુઠું બોલશે નહિ મજબુત છોકરો નબળાને મદદ કરવાને પ્રયત્ન કરશે.

હેતાળ છોકરો પોતાની માનું કહ્યું માને છે. માયાળુ છોકરો પોતાના નાના ભાઇને મદદ કરે છે. જે છોકરો સારો માણસ થવા ઇચ્છે છે તે એકદમ શરૂ કરશે ને જે તેનાથી બનશે તેટલું સઘળું કરશે.

ઘાસ લીલું હોય છે ને આકાશ ભુરૂં હોય છે.
લીલાં ઘાસ પર આકરી ઝાકળ પડે છે.
સોનું પીળું છે ને રૂપું ધોળું છે.
લોઢું ભારે છે ને પીંછાં હલકાં છે.
માણેક રાતાં છે ને હીરા ચકચકીત છે.
તાંબુ તપખીરીઆ રંગનું છે, ને ખરૂં લોઢું ભુરૂં છે.
દીવસ ઉગતી વખતે વાદળાં ભુરાં હોય છે.

૩૧ ફુલ ને પાંતડાં.

આ ફુલને પાંદડાંનો ઝુમખો છે. ને ઝુમખામાં કેટલીક કળી પણ છે. તે કેવાં સુંદર દેખાય છે. આ ગુલાબનાં ફુલ છે. ગુલાબ ફુલોની રાણી કહેવાય છે. ગુલાબની વાસ મીઠી આવે છે. રાતો ગુલાબ પીળાં ગુલાબ ને ધોળાં ગુલાબ હોય છે. આ ગુલાબ ધોળાં છે.

તમે ચિત્રમાં બે કળી જોશો. કળી મોટી ને મોટી થતી જશે. પછી તે ખીલશે ને ફુલની કળી આવશે. દરેક કળીમાં નાનું ફુલ હોય છે.

ફુલ ને પાંદડાં ઝાડ પર ઉગે છે. પાંદડાં પહેલાં લીલાં હોય છે. પછી તે સુકાવવા માંડે છે, ભુરાં ને પીળાં થાય છે ને જમીનપર પડી જાય છે. કેટલાંક પાંદડા પર તમે ઝાકળનાં ટીપાં જોશો.

૩૨. નાનાં બાળકની રાતની સલામ.

સુર્ય વધારે વખત તેનું અજવાળું આપતો નથી. તારા ડોકીયાં કરવા માંડે છે. એ સઘળાને રાતની સલામ કહેવાનો વખત છે. સઘળા પક્ષી સુઇ ગયાં છે.

નાનાં વહાલાં પક્ષી તમને રાતની સલામ છે.

સહવારનાં અજવાળાં સુધી સારી રીતે ઉંઘો.

મને ખાત્રી છે કે જો તમે શબ્દમાં ગઇ શકતા હોત તો તમે રાતની સલામ કરી દત.

મારાં સુંદર ફુલો તમને રાતની સલામ. તમે ઉંઘી શકતાં નથી ને પેલા સઘળા તારા જે આટલા ચકચકિત રીતે પ્રકાશે છે તે આખી રાત જાગતા રહો છો.

મારાં વહાલાં માબાપ તમને રાતની સલામ.

હવે તમારા નાના છોકરાને ચુમી ભરો.

મારા દુરના ને પાસેના મિત્ર તમને રાતની સલામ.

દરેક જણને રાતની સલામ.

સમાપ્ત.

નોટીસ.

આથી સર્વેને ખબર આપવામાં આવે છે કે ની લખેલી ચોપડીઓ સુરત નાણાવટ મધ્યે **મી૦ કરસનદાસ નારણદાસ** બુકસેલરની દુકાને મળશે.

મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ પ્રાયમર ભાગ બીજો	૦-૬-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૧લાના મીનીંગ	૦-૮-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૨ ના મીનીંગ	૦-૮-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૩ ના મીનીંગ	૦-૧૦-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૪ ના મીનીંગ	૦-૧૪-
મેકમીલન ન્યુ રીડર્સ નં. ૫ ના મીનીંગ	૦-૧૨-૦
સ્ટાર ઓફ ઇન્ડીઆ રીડર્સ બુક	૦-૬-૦
સંસ્કૃત પ્રાયમરની ગાઈડ	૦-૧૦-૦
ભરતખંડનો ઇતિહાસ-સાર	૦-૧૦-૦
પદ્માવતિની વાર્તા	૦-૪-૦
નળાખ્યાન સટી૦ મોદીકૃત	૧-૨-૦
ઇલીયડ બુક પહેલી....	૦-૧૨-૦
સેનફર્ડ મર્ટનના મીનીંગ	૦-૧૨-૦
ધી મીડલ સ્કુલ ઍરિથમેટીક....	૦-૧૪-૦

એ શિવાય બીજી બધી શાળોપયોગી ચોપડીઓ તથા ન્યુ ઓરીયન્ટ ફર્સ્ટથી થર્ડ સુધીના મીનીંગો એ દુકાનેજ મળશે. જથાબંધ લેનારને સારૂ કમીશન આપવામાં આવશે

Published by.
Balubhai Karsandas Narandas, Bookseller
Nanavat SURAT.

Printed by, Narayenrao Laxmanrao Nicum at "Shanker" Printing Press Near Cistern at Chau Bridge, Surat